

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 800 fr. per jaar

Postchekrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Britselei 40, Antwerpen

INSTALLATIE VAN DE ALGEMENE RAAD DER NATIONALE ORDE VAN BELGISCHE ADVOCATEN

Woensdag, 27 november 1968 is voorzeker een mijlpaal in de geschiedenis der Belgische Balie.

Op deze dag werd in aanwezigheid van Z.M. de Koning op plechtige wijze de Algemene Raad van de Nationale Orde der Advocaten geïnstalleerd.

De grote wandelzaal van het Gerechtshof te Brussel was rijkelijk versierd met purper en palmen en de netjes geschikte stoelenrijen boden plaats aan vele honderden belangstellenden.

Wanneer de Koning, voorafgegaan door de Algemene Raad, zijn intrede deed, werd hij op een enthousiaste ovatie ontvangen.

Aan het bureel hadden plaatsgenomen : de heer Deken van de Nationale Orde, Mr. E. Gilson de Rouvreux met zijn bestuur en zijn Algemene Raad, alsook de heer J. Bayot, Eerste-Voorzitter van het Hof van Cassatie en de heer W.J. Ganshof van der Meersch, Procureur-Generaal bij hetzelfde Hof, terwijl de heer Minister van Justitie, A. Vranckx, aan een afzonderlijk kathedor geplaatst was geworden.

De spreekbeurten werden gehouden in de beide landstalen en het viel voorzeker op hoe al de sprekers met angstvallige nauwgezetheid het gedeelte van hun rede in elke taal hadden uitgemeten, om de volstreekte gelijkheid niet te verstoren...

Al de redenaars wezen om beurt op de grote betekenis van deze dag in het leven van de Balie en op de uiterst belangrijke rol die deze instelling geroepen is in het maatschappelijk leven te vervullen, in de toekomst nog meer dan in het verleden, nu zij met moed en wilskracht haar enigszins verouderde geplogenheden aan de nieuwe sociale vereisten heeft weten aan te passen.

De twee hoogste magistraten van het land brachten een diepe hulde aan de Balie en wezen op de grote taak die voor haar is weggelegd, zoals de Deken van de Nationale Orde de eerbied betuigd had die de Balie bezielt ten

opzichte van onze magistratuur, waarborg van de heerschappij der gerechtigheid.

De heer J. Krings, Koninklijk Commissaris voor de gerechtelijke hervorming, die zulk een aanzienlijk deel heeft gehad in de voorbereiding van het Gerechtelijk Wetboek, gaf dan op zijn beurt een overzicht van enkele technische bijzonderheden van de nieuwe rechtspleging, vooral in verband met de taak die opgedragen is aan de advocatuur.

Tot slot sprak nog de heer Minister van Justitie, die zijn bezorgdheid uitdrukte over de toekomst van de jonge Doctors in de Rechten die aan de Balie komen en er op wees hoe het noodzakelijk is waarborgen te zoeken voor hun loopbaan.

Hoe feestelijk ook de stemming was, iedereen voelde zich bedrukt door de afwezigheid van hem die zich zozeer heeft ingespannen voor het verwezenlijken van de grote gerechtelijke hervorming, wijlen de Koninklijke Commissaris Charles Van Reepinghem, die bezweken is onder de taak en die de vruchten van zijn arbeid niet heeft mogen plukken. Al de sprekers brachten zo terecht een smartelijke hulde aan zijn nagedachtenis.

De plechtigheid werd bijgewoond door een schitterende selectie van magistratuur, hoogwaardigheidsbekleders en balie, alsmede door afgevaardigden van talrijke vreemde balies. De scharlaken toga's der leden onzer Hoven, de Bourgognekleurige gewaden der leden van de Raad van State, de strenge uniformen van het Militair Hof en van het Auditoraat-Generaal, naast de massa der zwarte eenvormige toga's van de honderden advocaten, vormden een schouwspel zoals men dit maar zelden te zien krijgt.

Na afloop van de plechtigheid had er in de bovengaanderijen van het gerechtshof een schitterende receptie plaats waarop Z.M. de Koning nog geruime tijd met allerlei aanwezigen minzaam bleef praten.

Voorzeker een heuglijke dag!

DE REDACTIE

Rede van Mr. E. GILSON DE ROUVREUX, Deken van de Belgische Nationale Orde van Advocaten.

Met toestemming van de Koning wordt de zitting voor geopend verklaard.

Sire,

Door zich te verwaardigen de installatie van de Nationale Orde der Advocaten van België met zijn tegenwoordigheid op te luisteren, heeft de Koning aan de Balie van dit land een eer bewezen, die zij volledig naar waarde schat en waarvan de naklank nog geruime tijd de echo's van deze plechtigheid zal vergezellen.

Wanneer wij ons bekleed hebben met de toga, hebben wij de eed van getrouwheid aan de Koning afgelegd.

Op deze dag, waarop wij voor de eerste maal de groepering zien in een Nationale Orde van de 3.400 advocaten van gans België, weze het toegelaten aan de Deken van de Algemene Raad voor de Koning van alle Belgen, plechtig deze gelofte uit onze jeugd te hernieuwen.

Het weze hem ook toegelaten er, ten opzichte van Uwe Majesteit, de bevestiging van een eerbiedige verbondenheid en van een diepe erkentelijkheid aan toe te voegen.

Sire,

Onze plichten tegenover de Koning en de gevoelens die wij voor Hem koesteren, dragen ten aanzien van Uwe Majesteit tevens de stempel van onze werkelijke en eerbiedige toegenegenheid.

In het geheugen van de leden van de balies des lands en van de Algemene Raad van de Nationale Orde zal de herinnering blijven voortleven aan de onschatbare blijik van belangstelling die het Uwe Majesteit behaagde ons heden te geven.

Onze onvergankelijke trouw en diepe dankbaarheid worden er nog door versterkt.

Met bijzondere trots en fierheid mag de Deken van de Algemene Raad uit naam van de drie duizend vier honderd Belgische advocaten, Uwe Majesteit deze plechtige verzekering geven.

Mijnheer de Minister van Justitie, Mijnheer de Eerste-Voorzitter, Mijnheer de Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, Heren Hoge Magistraten, Mijnheer de Koninklijke Commissaris voor de Gerechtelijke Hervorming, Dames en Heren,

Op de plaats waar ik mij bevind had vandaag degene moeten staan aan wie zij rechtmatig toekwam, de heer Stafhouder Charles Van Reepinghem, Koninklijk Commissaris voor de Gerechtelijke Hervorming.

De Balie buigt voor zijn nagedachtenis en brengt hem een smartelijke hulde.

Zijn grondige ervaring der structuren en der gebruiken van ons beroep, een beginselvast bewustzijn van de uiterst belangrijke rol van de advocaat in de maatschappij, hadden hem er toe gebracht vorm en waarde van wet te geven aan de bepalingen die onze beroepsactiviteit beheersen. Deze verjongde en wellevendige bepalingen vormen vandaag een klaar en welgeordend hoofdstuk van het nieuw gerechtelijk wetboek.

De dood heeft de heer Stafhouder Van Reepinghem belet de verwezenlijking van zijn werk te zien.

Zijn grote stem, zinderend van hartstocht, zwaar van gedachte, tintelend van intelligentie, van wetenschap en van cultuur, werd gedooft, vooraleer zij in de gelegenheid was opnieuw te verkondigen, zoals het geschiedde in zijn Verslag aan de Koning, dat de Balie behoort tot het publiek recht dat haar instelling één van de grondslagen

is van de gerechtigheid en dat al de beginselen van haar organisatie en haar werking dan ook een wezenlijk belang hebben.

Een bovenmatige arbeid heeft al te vroeg de geweldige inspanning van Stafhouder Van Reepinghem, tot het verwezenlijken van een grotere gerechtigheid, gebroken. De plechtigheid van deze dag getuigt van de levenskracht van zijn werk en, broederlijk, blijft zijn geest ons bij de hand leiden.

Het is met de smart om de verloren klanken dat wij zijn woorden aanhalen, doch met de geestdriftige wil, naar best vermogen onzer krachten, het voorwerp van het Charter dat hij ons heeft nagelaten te verwezenlijken: «Ter vrijwaring van de algemene belangen van de advocaten, van hun eer en van hun rechten, voor hun vertegenwoordiging in hun betrekkingen met de openbare, nationale, supra-nationale of vreemde overheden, voor de bepaling en de eenmaking van de regels en de gebruiken van het beroep van advocaat, wegens de confraternale betrekkingen onder de leden der Balies, die verscheiden en autonoom blijven, leek het ons nodig, dat een bestendige instelling moest in het leven geroepen worden».

Wanneer deze grote gedachte vandaag werkelijkheid wordt, nadat zij de instemming had verworven van al de stafhouders van België en van de Voorzitters van het Verbond van Advocaten, is dit ook dankzij het grondig, doordringend en oordeelkundig begrip voor onze problemen waarvan getuigenis heeft afgelegd hij die, na voortdurend te hebben medegewerkt aan de opbouw van het ontwerp tot gerechtelijke hervorming, zich de zware taak heeft zien toevertrouwen er de verwezenlijking van te verzekeren, de heer Koninklijke Commissaris Krings.

Namens de balies van België verheugt het me de heer Krings onze dank te betuigen en hem te zeggen hoezeer we hem bewonderen om zijn volharding, zijn diplomatie en zijn onbuigzaamheid gepaard met soepelheid.

Met intelligentie en noeste arbeid zorgt deze grote ingenieur ervoor dat de verschillende schepen, na elkaar zee kiezen, de schepen van dit nieuwe wetboek, van deze nieuwe armada die, tegen alle moeilijkheden in, tegen vooroordelen en routine, het aanschijn van onze gerechtelijke wereld moet veranderen.

* * *

Door het Koninklijk Besluit van 3 augustus 1968 mede te hebben ondertekend hebt U, Mijnheer de Minister van Justitie, het voor de Nationale Orde mogelijk gemaakt de vlag te hijsen en het anker te lichten.

Daar U het goed vond aldus als admiraal op te treden, zou de logische voortzetting van de metaphora, van onze kant enige eresalvo's eisen.

De oprechtheid van onze welgemeende erkentelijkheid ontslaat ons gelukkig van zulk gewaagd knaleffekt.

U vertegenwoordigt ook, Excellentie, deze ploeg van hogere officieren zonder wie de Nationale Orde nooit van wal had kunnen steken en naar de volle zee stevenen.

Want de Balie weet wat ze verschuldigd is aan de heer minister van Justitie Vermeylen, ere-advocaat, wiens werk over de beroepsregels en gebruiken elke stafhouder steeds bij de hand heeft, aan de heer minister van Justitie Wigny, wiens geloof in de uitslag van de hervorming, zo doeltreffend geweest is, aan de leden ook van de commissies van de Kamers en namelijk aan onze confraters, de heren Senatoren Rolin en De Baeck en de heren volksvertegenwoordigers De Gryse en Hermans.

Mijnheer de Eerste-Voorzitter van het Hof van Cassatie, U hebt wel willen aanvaarden, met een beminlijke voorkomendheid, niet enkel op deze plechtigheid aanwezig te zijn, maar tevens af te wijken van de traditionele gereserveerdheid van de rechter, door er enkele woorden uit te spreken.

De Balie is uiterst gevoelig aan deze uitzonderlijke eer en drukt U, met emotie al haar erkentelijkheid uit. Het weze me ook toegelaten U tevens onze eerbiedige bewondering te betuigen.

Uw hoogstaande en beroemde hoedanigheden, Mijnheer de Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, geven een bijzondere waarde aan het antwoord dat U wel de goedheid hebt gehad aan onze uitnodiging te willen geven. De Nationale Orde is U ten zeerste verplicht en ik ben gelukkig hier de tolk te zijn van al haar eerbied en van haar dankbaarheid.

Door de heer Eerste-Voorzitter en de heer Procureur-generaal, de hoogste twee magistraten van het land te begroeten is het aan heel de Belgische magistratuur dat de Nationale Orde haar dank betuigt omdat zij wel aan deze installatieplechtigheid heeft willen deelnemen.

Wij zijn de bewoners van eenzelfde huis. De rechter, het Openbaar Ministerie, de advocaat, elk op zijn eigen plaats, tracht, in een noodzakelijke samenwerking en in een loyale inspanning, de rechtvaardigheid te dienen.

De eerbied die de advocaten verschuldigd zijn aan en ook gevoelen ten opzichte van de magistratuur, is werkelijk en gerechtvaardigd. Uw eenvoud, uw wil om de rechtsbedeling aan te passen aan de noodzakelijkheden van de tijd, hebben voorzeker gedooft deze «heilige angst en dit soort van religieus gevoel met dewelke de schuchtere pleiter de macht van de magistraten komt inroepen», waarvan in 1706 de mercuriale van Procureur-generaal d'Aguesseau gewag maakte.

Het is trouwens, Heren Magistraten, meer met een gevoel van opluchting dan van heimwee dat U het beeld zult oproepen van de rechter zoals hij dit heeft getekend: «De luister van het purper waarmede hij omkleed is, de eerbewijzen die gebracht worden aan zijn waardigheid, en uiteindelijk het hoogste gezag en de onherroepelijke bestemming van de orakelen die door zijn mond gesproken worden, alles schijnt hem te verheffen boven de mens en schijnt hem te brengen tot nabij de Godheid».

In een tijdsgewricht dat al te gemakkelijk verwacht tussen de traditie die een aanloop is en de sleur, die slechts een weigering uitmaakt, geeft het voorbeeld van een magistratuur die de problemen van onze tijd aanpakt met een bepaald moderne optiek, zonder volledig zekere eerbiedwaardige vormen van het verleden te verwerpen, een harmonieuze oplossing aan het eeuwig konflikt tussen het schone en het nuttige.

De gemeenschappelijke ervaringen tot dewelke het in werking treden van het Nieuw Gerechtelijk Wetboek ons

zal nopen, zullen ons verenigen in een zelfde bescheidenheid. Mocht zulks de aanleiding zijn tot de versteviging, in het belang van de rechtsonderhorigen, van het ideaal ener noodzakelijke en vruchtbare samenwerking.

* * *

Wanneer de Balie, in de economische zin van het woord, een onderneming van diensten is, vergeet zij niet dat zij ook de hulpkracht is bij de rechtsbedeling.

Uit deze dualiteit spruiten haar adel en haar plichten.

Aan de eerbied voor een angstvallige moraal dienen verbonden te worden de eisen van een dynamische doeltreffendheid die met soepelheid en snelheid beantwoordt aan de behoeften van de huidige wereld.

De advocaat weet dat het proces slechts een afzonderlijke uitbarsting is van een krenking der juridische normen. Zijn rol van raadgever, van onderhandelaar in dienst van het recht, kan niet beperkt worden tot deze voorbijgaande crisis.

Het recht omvat op bestendige wijze al de sociale en menselijke verhoudingen. Overal waar hij kan helpen dient de advocaat aanwezig te zijn.

Door U aan te sluiten bij deze plechtigheid, mijn waarde confraters, betuigt U uw fierheid en uw wil om in de gerechtelijke hervorming de plaats in te nemen die U toekomt.

Van haar kant onderstreept de aanwezigheid van eminente personaliteiten, die bijna al de belangrijke sectoren van het leven der natie vertegenwoordigen, het belang van ons beroep in het sociale leven. De talrijke afvaardigingen van de Orden en Balies uit de vreemde zijn het kenteken van zijn universaliteit. Aan allen onze oprechte dank.

* * *

Aan alle zijden verbokkelen en vervallen de mythen en de taboes aan dewelke zekere geplogenheden een masker gaven van noodzakelijkheid. De wervelwind die hen verwoest roept er andere in het leven.

Onder de drang van een steeds sneller voortschrijdende evolutie nemen zekere instellingen op hun beurt een kenmerk aan van broosheid.

De gerechtigheid, begrepen als technisch middel om de orde te verwezenlijken door de eerbied voor het recht en voor de wet, schijnt dus meer onontbeerlijk en meer wezenlijk dan ooit.

Zij is echter slechts waardig van deze naam en van deze rol wanneer zij ook beantwoordt aan een morele norm, waarvan de beweeglijke verschijning de gehechtheid niet vermag te verbergen die het bewustzijn der mensen voortgaat haar te betuigen.

Het is in dienst van deze gerechtigheid dat zich vanaf heden op plechtige wijze de Nationale Orde der advocaten van België wenst te plaatsen.

Rede van de heer J. BAYOT, Eerste-Voorzitter van het Hof van Cassatie.

Sire,

Mijnheer de Deken van de Nationale Orde der Advocaten, Heren Stafhouders, Dames en Heren,

Het is slechts na even gearzeld te hebben, dat ik ingaande op de vriendelijke uitnodiging van de heer Deken der Nationale Orde van Advocaten, aanvaard heb hier vandaag het woord te nemen. Een Eerste-Voorzitter van het Hof van Cassatie treedt slechts uitzonderlijk buiten de reserve die hij zich oplegt met een haast

pijnlijke stelselmatigheid. Hij is trouwens slechts zelden welsprekend, behalve, wel te verstaan, heren Advocaten, wanneer hij arresten uitspreekt die U in het gelijk stellen...

Het is één van uw Franse confraters die onlangs in verband hiermede in herinnering bracht dat Dupin en de Eerste-Voorzitter Portalis, die zulke schitterende figuren waren ter zitting, aan de memorialisten slechts onbeduidende spreekbeurten hebben nagelaten. Maar vandaag,

Heren Advocaten, zou het onvergeeflijk zijn wanneer ik niet, aan uw zijde, een belangrijke datum in de geschiedenis van de Balie zou komen vieren. Zijn we niet leden van eenzelfde grote familie? Hebt U zelf niet de uiterste hoffelijkheid U trouw naast ons te scharen wanneer wij treuren om het scheiden van één der onzen of wanneer wij ons verheugen in een gelukkige gebeurtenis in ons beroepsleven.

Het is dus uit ganser harte dat ik uw uitnodiging beantwoord en dat ik U, in naam van heel de Magistratuur, met een gulle hand de ruiker aanbied van haar complimenten, van haar felicitaties en van haar wensen.

Want wij vieren een geboorte en de zo ongewone en zo beminlijke atmosfeer waarin deze plechtigheid plaats heeft, doet me denken aan de atmosfeer die een vertelling illustreerde waardoor ik in mijn jonge jaren verrukt werd. Het «Huis der Rechters», zo plechtig, zo koud, zo streng, heeft een feestdos aangetrokken, bloemen verlichten de schaduwhoeken en brengen overal, bij de grauwheden onzer muren, schitterende tonen van kleur; in aanwezigheid van Z. M. de Koning, neemt een hele schaar Stafhouders, Magistraten, Advocaten en hoge personaliteiten deel aan de feestelijkheden. Er ontbreekt enkel, opdat de illusie volledig of bijna volledig zou zijn... een muzikale achtergrond van Tsjajkovski... Maar daar houdt het beeld op. Want ik sidder bij de gedachte dat men hier een van de 27 stafhouders van België zou hebben kunnen vergeten... Zou er niet een risico bestaan dat men zou vaststellen hoe hij, ontevreden, zijn symbolische staf zou ruilen tegen een toverstok waarvan de kwaadwillige invloed op verderfelijke wijze zo gewogen hebben op de toekomst van de instelling die heden geboren werd? Doch, mijn bezorgdheid is voorzeker zonder reden, want, vanaf zijn samenstelling, heeft de Algemene Raad van de Nationale Orde van Advocaten getuigenis afgelegd van zijn grote wijsheid door zich leiders te kiezen, waarvan het gezag, het doorzicht, de ervaring en het prestige het voorwerp zijn van algemene lof. Het weze me toegelaten hier te zeggen aan de heer Deken der Nationale Orde, Mr. Gilson de Rouvieux, waarvan we steeds zozeer de kennis, de welsprekendheid en het groot talent bewonderd hebben, hoe wij ons verheugen over zijn verkiezing en deze van de eminente stafhouders die hem omringen en die op zo schitterende wijze in één enkele en zelfde nationale instelling al de Balies van België, de Vlaamse, de Waalse en de Brusselse vertegenwoordigen. Het is een zeker voorteken van het welslagen der instelling, van haar kracht en haar doeltreffendheid.

Dit welslagen verhopende de Magistraten ten eerste en ze zijn fier dat één hunner aan deze verwezenlijking een kostbare bijdrage heeft kunnen leveren.

Wij verheugen ons dan ook ten eerste over een hervorming die op een geschikt ogenblik wordt ingevoerd. Zij is het eindpunt van een evolutie die reeds lang begonnen was.

In een openingsrede vóór de Jonge Balie vestigde een uwer eminente stafhouders in 1913 hierop de aandacht. Hij gaf uiting aan zijn tevredenheid omdat, volgens hem, de Orde van Advocaten meer dan elke andere beroepsvereniging het minst in haar taak was te kort geschoten en een eeuw lang naar behoren haar rol had vervuld.

Dit onverhoopt succes was, naar zijn mening, te danken aan de onbeperkte eerbied voor de regel en de inachtneming van een strikte tucht.

Doch, schreef hij kort daarna, men is beslist de weg van de hervormingen ingeslagen door de eerste contacten te leggen met de grote naburige Balies.

Sindsdien is de wereld met reuzeschreden vooruitgegaan.

De statistici, onze huidige «astrologen», tonen aan dat het merendeel van de geleerden, die de mensheid heeft voortgebracht, in onze tijd leeft en hoe de wetenschap sinds vier decennia meer vorderingen heeft gemaakt dan in een spanne tijds van veertig eeuwen; 99 % van onze kennis is dan ook de vrucht van het onderzoek van onze tijdgenoten. Hierop wees onlangs Louis Armand in zijn «Plaidoyer pour l'avenir».

En Prins Albert legde óók onlangs de nadruk op de noodzaak voor België de weg in te slaan van een «hercyclering».

Vastgelegd in talrijke wetteksten, heeft ons rechtsleven gepoogd zich aan een nieuw levensritme aan te passen.

Ons gerechtelijk apparaat richt zich eindelijk naar de normen van onze tijd en volgt de ontwikkeling van de moderne maatschappij.

Het wordt verjongd en vereenvoudigd. Nieuwe instellingen worden tot stand gebracht voor een meer doelmatige en spoedige rechtsbedeling.

Met dit doel zijn pas enkele dagen geleden sommige bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek in werking getreden. Dat de materie die onze balies betreft het eerst toepassing vindt, schenkt ons grote voldoening.

Mijnheer de Deken, Mijne Heren, leden van de Algemene Raad van de Nationale Orde van Advocaten, uw handvest belast U met een hoge opdracht, namelijk de versterking van het gezag van de balie, de aanwakkering bij uw confraters van de liefde voor hun beroep en de bewaring van hun eer.

Sluit deze opdracht niet in dat er een voortdurende strijd moet geleverd worden ter verdediging van de hoofddeugden waarop de balie prat gaat?

Meester Thomas Braun⁽¹⁾, een bewonderenswaardig stafhouder en talentvol redenaar, verheerlijkte vóór de Jonge Balie, in een toespraak, gewijd aan Zijne Eminentie Kardinaal Mercier, de verheven menselijke deugden, die een advocaat moet bezitten en die voortvloeien uit de vier «cardinale» deugden: de sterkte, de voorzichtigheid, de rechtvaardigheid en de matigheid.

De sterkte is de bron van moed, onafhankelijkheid en ijver.

Rechtvaardigheid is de bron van rechtschapenheid, eergevoel, oprechtheid en bescherming van de zwakken.

Matigheid is die van beheersing, collegialiteit, vriendschap, verdraagzaamheid, terwijl de scherpzinnigheid de gezonde zelfkritiek en de handigheid slechts aspecten zijn van de voorzichtigheid.

Mijnheer de Deken, Heren-leden van de Algemene Raad der Nationale Orde, U zult er niet te veel aan hebben, in de schoot van deze Raad, uw inspanningen te bundelen, gebruik te maken van uw prestige en uw gemeenschappelijk gezag opdat, steeds door uw samengevoegde actie «deze edele cardinale deugden», die de eer zijn van de Belgische Balies, zouden zegevieren. Is zoiets trouwens niet uw levensdoel en de waarborg van een gerechtigheid aan dewelke U, zoals wij, ons leven verpand hebben?

(1) Miroir de Justice - Editions de la Connaissance - Thomas Braun.

Rede van de heer W.J. GANSHOF VAN DER MEERSCH, Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie.

Sire,
Mijnheer de Deken,
Mevrouw, Heren Stafhouders,
Mijnheer de Minister,
Dames en Heren,

Edmond Picard, wiens naam onafscheidbaar blijft van de grootheid en de onafhankelijkheid van de Balie, schreef in de inleiding tot een deel van de Pandectes: « Le Barreau vaut ce que vaut la magistrature et réciproquement ». Hij liet het daar echter niet bij; men weet dat Picard tekenende beeldspraak en krachtige taal niet schuwde; hij zegde duidelijk zijn gedachte: « L'avocat se néglige quand la dignité et le savoir du magistrat diminuent. Le juge perd l'aliment même de ses décisions quand le Barreau est en décadence. Aussi, chacun doit-il veiller jalousement sur l'autre » ⁽¹⁾.

Op deze ceremonie hebt U, Mijnheer de Deken, ook de magistratuur uitgenodigd, namens welke de Heer Eerste Voorzitter U zoëven gefeliciteerd heeft. In zou zeker niet menen dat U daarmee bedoeld heeft haar te verzoeken nauwlettend op U toe te zien... Maar ik mag misschijnlijk in de gedragslijn die Picard én ons én U aan de hand deed een blijk zien van de samenhangende ons verenigt, en de diepere beweegredenen tot deze uitnodiging vinden in de lichte grondtoon waardoor deze solidariteit in geheel het Gerechtelijk Wetboek verneembaar is.

Als een belangrijk keerpunt in de geschiedenis en het leven van de Belgische Balie behoorde de oprichting van de Nationale Orde gepaard te gaan met de plechtigheid die bij de verheven taak van de advocaat past.

Uit naam van de magistraten van het openbaar ministerie van dit land, die zich dag aan dag samen met de Balie inzetten voor waarheid en recht, wil ik aan de organisatoren die deze ceremonie met reden grote luister hebben willen geven, zeggen hoe verheugd wij zijn, nu werkelijkheid is geworden de belangrijke hervorming, die wij danken aan een advocaat wiens hoge morele gestalte en adel van geest en gemoed wij heden allen indachtig zijn, en die door een magistraat werd voltooid.

De wetten van de economie en de internationale evolutie hebben ertoe geleid dat men zich erover moet bezinnen of het nog wenselijk is dat balies, los van elkaar, elk hun eigen bestaan leiden. Nu de grensbomen voorgoed omhoog gaan en de markten op wereldschaal uitgroeien, moest er inderdaad naar oplossingen worden gezocht.

Bijzonder treffend is de verbinding van durf en wijsheid waarmee de hervorming die U vandaag viert tot stand kwam: de oprichting van de Nationale Orde van Advocaten is een stap die getuigt van moed en verbeeldingskracht; zij is geschied met overleg, op grond van een zeer ruime ervaring en na inwinning van uitgebreide inlichtingen.

In het verslag dat tot doel had de hervormingen te verantwoorden en toe te lichten welke de wet tot invoering van het Gerechtelijk Wetboek met zich zou brengen, gaf Stafhouder Van Reepinghen, boven beschouwingen van rechts-technische aard uitstijgend, uiting aan de filosofie der hervorming in een taal waarin hij een bij hem te lang ingehouden overtuiging laat voelen: « ... onze tijd is er een van herziening, evolutie, nadere uitwerking en onderzoek, waarin de Balie niet onbeweeglijk mag blijven staan » ⁽²⁾. Beklemtoneerd dat reeds het uur had geslagen om in een streven naar vernieuwing

de oplossing te zoeken die het mogelijk zou maken de algemene belangen der advocaten te vrijwaren, herinnerde hij aan de waarschuwingen, gegeven door een groot Luiks advocaat: « Le respect de la tradition, s'il est entendu en esprit et non à la lettre, ne consiste pas à répéter machinalement les mêmes gestes qu'ont pu faire nos ancêtres, mais à faire les gestes que nous croyons qu'ils auraient faits, dans les circonstances changées où nous sommes » ⁽³⁾.

In deze oproep vind ik dezelfde geest als die welke tal van mijn voorgangers ertoe genoopt heeft om, over de technische aspecten heen, met duidelijk voor ogen de voorrang die de justitie in moreel en sociaal opzicht moet toekomen, meestal in de stilte van hun kabinet maar bij gelegenheid ook op de plechtige zittingen van het Hof, de hervormingen voor te stellen die de wetgever heeft aangenomen om de gang van het gerecht te verbeteren.

Het is een wetmatigheid dat de Balie en het openbaar ministerie elkaar dagelijks ontmoeten, tegenover elkaar staan en soms tot overeenstemming komen. Als U, Dames en Heren, hebben wij de moeilijke plicht telkens weer de waardevolle verworvenheden van ondervinding en traditie te verzoenen met de levenwekkende impuls der sociale noodwendigheden en de imperatieven der economische evolutie.

Thans is de hervorming, die vrijwel algemeen werd verlangd, een feit ⁽⁴⁾: de Nationale Orde van Advocaten is opgericht; haar Algemene Raad is geïnstalleerd.

Aan deze Raad heeft de wet aanzienlijke bevoegdheid verleend.

Zij maakt hem tot de eerste beoordeler en verdediger van de rechten en gemeenschappelijke beroepsbelangen van de advocaten ⁽⁵⁾; de Raad immers is het enig wettelijk bevoegd orgaan van de Balie om betreffende die aangelegenheden voorstellen te doen die hij aan de Minister van Justitie zendt. Het begrip « rechten en gemeenschappelijke beroepsbelangen » werd niet nader omschreven; het dekt een gebied waarvan de grenzen meteen die van de opdracht van de advocaat moeten zijn. De gemeenschappelijke beroepseer der advocaten is een uiterst kiese materie waarvan de wetgever wijselijk geen definitie heeft gegeven. Het staat niet aan mij commentaar bij deze bepaling te verstrekken, maar ik stel het op prijs de nadruk te leggen op het zeer grote belang van deze macht en om mijn hartelijke felicitaties te bieden aan hen die door hun gelijken eenstemmig aan het hoofd van de hoge instelling zijn geplaatst welke die macht uitoefent.

Maar de Algemene Raad heeft nog een bevoegdheid: hij bepaalt de regels en gebruiken van het beroep van advocaat en brengt daarin eenheid ⁽⁶⁾.

De wet verleent hier aan de Raad een eigenlijke reglementerende bevoegdheid: « De reglementen die de Raad aanneemt zijn bindend voor alle advocaten » ⁽⁷⁾; over de toepassing van deze reglementen waken de Raden van de Orde der balies ⁽⁸⁾.

Op uw verlangen heeft de wetgever de mogelijkheid ingevoerd om van de reglementen van de Algemene Raad bij het Hof van cassatie in beroep te komen. Het recht deze vordering in te stellen is toegekend aan de Deken van de Nationale Orde, die voortaan de hoeder is van de belangen welke verband houden met de bij de wet bepaalde regels en gebruiken. Dat recht is ook aan de procureur-generaal bij het Hof van cassatie verleend. Ik ben mij ten volle bewust van de eer welke U zodoen-

de aan het door mij uitgeoefende ambt hebt bewezen, door de wetgever tot deze stap te bewegen.

De wet voert hier een nieuwe geschillenberechting met nietigverklaring in, waarvoor zij aan het Hof bevoegdheid geeft.

De vordering kan alleen slagen indien het reglement van de Algemene Raad der Nationale Orde door overschrijding van bevoegdheid is aangetast, indruist tegen de wetten, of op onregelmatige wijze is aangenomen ⁽⁹⁾.

De wetgever heeft zich, zoals men ziet, verwijderd van de termen van artikel 9 van de wet van 23 december 1946: de gerechtelijke en de administratieve rechter zijn vertrouwd met het begrip overschrijding van bevoegdheid; dit begrip wordt voor de gerechtelijke rechter losgemaakt uit een algemener concept van de interne wettelijkheid waarvan de miskenning hier formeel als een afzonderlijke grond tot nietigverklaring wordt aangemerkt; het begrip « substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen » is verdwenen, zoals het in het algemeen niet meer aanwezig is in het Gerechtelijk Wetboek, behalve op het stuk van cassatie; in de plaats daarvoor treedt de onregelmatigheid van de aanname van het reglement, hetgeen zowel de beslissing als de voorbereidende procedure schijnt te omvatten, maar alléén dan in het opzicht van de externe wettelijkheid.

De weg volgende die de Raad van State zelf is ingeslagen ⁽¹⁰⁾, schrijft Stafhouder Van Reepinghen in zijn verslag, dat « het zou ingaan tegen de grondbeginselen en traditie (van de Balie) als ze werd onderworpen aan een bestuurlijke controle ». Hij herinnert er aan, tot rechtvaardiging van de regeling die in de wet zou vastgelegd worden, « dat de organen van de Orde der advocaten enkel aan het gerecht verbonden zijn » en « dat de onafhankelijkheid van de advocaten alle censuur vanwege de bestuurlijke orde uitsluit » ⁽¹¹⁾. Het vraagt enige inspanning zich voor te stellen dat ooit een toestand zou kunnen ontstaan die voor de Deken van de Nationale Orde of de Procureur-generaal bij het Hof van cassatie aanleiding zou geven om tegen een reglement van de Algemene Raad een vordering in te stellen. Mocht dit nochtans gebeuren, dan zou het Hof een waardevolle leidraad vinden in de rijke rechtspraak van de Raad van State.

Ik zou tenslotte één van de merkwaardigste kenmerken van de nieuwe instelling even willen belichten. Ik bedoel de wijze waarop de Algemene Raad zijn beslissingen treft. In deze vergadering is elke van de zesentwintig balies vertegenwoordigd door haar stafhouder, terwijl de Brusselse Balie bovendien een van haar leden aanwijst wiens voertaal niet die is van de stafhouder in functie ⁽¹²⁾.

De balies, uitgezonderd die te Brussel, zijn verdeeld in twee taalgebieden, die elk een ongeveer gelijk aantal balies tellen ⁽¹³⁾.

De balies hebben in beginsel één stem in de Algemene Raad. De stemmingen worden evenwel naar twee maatstaven beoordeeld: elke beslissing moet enerzijds de meerderheid der stemmen krijgen die de balies vertegenwoordigen welke respectievelijk tot ieder taalgebied behoren, maar bovendien moet deze meerderheid twee derden van alle advocaten van het Rijk vertegenwoordigen ⁽¹⁴⁾. Niet alleen sluit dit stelsel de mogelijkheid uit aan de balies van een taalgebied een beslissing op te leggen indien zij het daarmee niet eens zijn, maar het voorkomt dat aan de advocaten van de grote balies de wil van de minder belangrijke balies wordt opgedrongen.

Is het niet bemoedigend, nu zoveel donkere sluiers ons de toekomst blijven verhullen, dat een wetsontwerp dat tot doel had, onder meer, voor geheel België één enkele instelling in het leven te roepen met als opdracht, onder eerbiediging van twee culturen, de gemeenschappelijke belangen der advocaten te behartigen en voor de betrekkingen tussen de leden van verschillende balies de gepaste regels in te voeren, eenstemmig werd aangenomen in de Kamer en zogoed als eenstemmig in de Senaat ⁽¹⁵⁾.

Langs de weg van redelijkheid en gezond inzicht hebben de advocaten deze evenwichtige oplossing weten te bereiken. Zodoende geven zij ons een voorbeeld dat moet overwogen worden, en waarvoor zij onze erkentelijkheid verdienen.

(1) Pandectes belges, III, Introduction p. XXXII.

(2) Verslag van de Koninklijke Commissaris voor de Gerechtelijke Hervorming, Gedr. st. Senaat nr. 60, zitting 1963-1964, overgedrukt door de Minister van Justitie, uitgave Belgisch Staatsblad 1964, nr 1045, p. 124.

(3) Stafhouder Laurent-Neuprez, J. Trib. 20 maart 1960, p. 207.

(4) Verslag van de Koninklijke Commissaris, p. 124.

(5) Gerechtelijk Wetboek, art. 493. Gedr. st. Senaat, zitt. 1964-65, nr. 170, pp. 87 en 88; Kamer, zitt. 1965-66, 59, nr. 49, pp. 85 en volg.

(6) Gerechtelijk Wetboek, art. 494.

(7) Gerechtelijk Wetboek, art. 501, lid 1.

(8) Gerechtelijk Wetboek, art. 501, lid 2.

(9) Gerechtelijk Wetboek, art. 611.

(10) R.S. 15 juni 1956, nr. 5.204, Verz. D. en B. 1956, p. 503. Raadpl. E. Reumont, Les Conseils de l'Ordre des Avocats et la Compétence du Conseil d'Etat, J.T. 1957, p. 17.

(11) Verslag van de Koninklijke Commissaris, p. 125.

(12) Gerechtelijk Wetboek, art. 490.

(13) Gerechtelijk Wetboek, art. 498, lid 5.

(14) Gerechtelijk Wetboek, art. 498, lid 3.

(15) P.H. Kamer, zitt. 1966-67, nr. 83, p. 36, vergadering 22 juni 1967. - P.H. Senaat, zitt. 1966-67, p. 1775, vergadering 29 juni 1967.

Rede van de heer J. KRINGS, Koninklijk Commissaris voor de Gerechtelijke Hervorming.

Sire,

Mijnheer de Deken, Mevrouw en Heren Stafhouders, Mijnheer de Minister van Justitie, Mijnheer de Eerste-Voorzitter, Mijnheer de Procureur-generaal, Dames en Heren,

De grote eer die mij heden te beurt valt, hier het woord te mogen voeren, had terecht mijn geëerde en diepbetreurde voorganger toegekomen, was hij nog in ons midden geweest. Precies op het ogenblik dat zijn bijstand het meest onontbeerlijk was, toen zijn gezag het meest nodig bleek bij het inwerkingstellen van de bepalingen die de hernieuwing van onze gerechtelijke instellingen moeten inluiden, ontviel ons Stafhouder Van Reepinghen, de vooraanstaande jurist, die als het ware de kiel had

gelegd van het schip dat thans geleidelijk als gerechtelijke hervorming van stapel loopt. Het spijt mij diep dat hij dit niet meer heeft mogen beleven.

Zoals het tewaterlaten van een schip een gevaarlijke en moeizame onderneming is, zo is ook het inwerkingstellen van een groot aantal nieuwe bepalingen die onze rechtsinstellingen beheersen, een taak met vele hindernissen die ons het vroegtijdig heengaan van de Koninklijke Commissaris nog pijnlijker heeft doen aanvoelen.

In de geschiedenis van de Balie is die inwerkingtreding een belangrijke mijlpaal.

De wetgever van 1806 had geen oog voor de advocaten. Geen woord, geen tekst werd aan de advocaat gewijd. Alleen de pleitbezorger vond genade en werd bevoegd

om de partijen voor de hoven en rechtbanken te vertegenwoordigen. Het dekreet van 1810 bracht geen wijziging aan die toestand, vermits het de bepalingen betreffende de rechterlijke organisatie en de procedure ongewijzigd handhaafde. Zulks had echter tot gevolg, dat er een gemengd stelsel tot stand kwam dat overigens na de onafhankelijkheid van ons land werd overgenomen en dat we tot op heden hebben gekend: voortaan zou er een jurist zijn voor de vorm en een jurist voor de zaak zelf.

Weldra nam evenwel de Balie een grote vlucht. De beperking van het aantal plaatsen van pleitbezorgers en het steeds toenemend aantal advocaten, moest immers onvermijdelijk tot gevolg hebben dat de pleitbezorgers hun optreden meer en meer moesten beperken tot het toezicht over de vorm, en tot de vaststellingen ter zitting, terwijl de juridische behandeling van de zaken en het pleidooi voorbehouden werden aan de advocaten.

Die dualiteit bestaat niet alleen in ons land. Ook onze buurlanden kennen het stelsel, hoewel met bepaalde schakeringen. In Nederland, West-Duitsland, het Groothertogdom Luxemburg en Italië werd het ambt van pleitbezorger niet afgeschaft, maar wordt het meestal door de leden van de Balie waargenomen. In de regel is de advocaat die het ambt van pleitbezorger bekleedt, alleen bevoegd om de partijen te vertegenwoordigen vóór de rechtbank of het Hof van beroep waaraan zijn Balie verbonden is. In Frankrijk werd het gemengd stelsel dat wij hier kennen, tot heden behouden; ontwerpen liggen echter ter studie om het af te schaffen of ten minste de draagwijdte ervan te temperen.

Zelfs aldus opgevat, kan het onderscheid tussen de twee beroepen niet meer worden verantwoord, nu de verkeersmiddelen zal talrijk en de afstanden zo klein en onbelangrijk zijn geworden. De betrekkingen onder de balies zijn zeer nauw — een feit waarover wij ons kunnen verheugen — en de advocaat mag zijn cliënt vertegenwoordigen voor alle gerechten van het land. Die regel, die reeds lang bestond voor de vrederechten, de correctionele rechtbanken, de rechtbanken van koophandel en de arbeidsgerechten, geldt thans ook voor de rechtbanken van eerste aanleg en voor de hoven van beroep. Luidens artikel 440 van het Gerechtelijk Wetboek verschijnt de advocaat vóór alle gerechten als gemachtigde van de partij zonder dat hij van enige volmacht moet doen blijken. Hij vertegenwoordigt de partijen en neemt uit hun naam conclusies. Hier bestaat een vermoeden, zo bepaalt het verslag van de Koninklijke Commissaris, dat door de staat, de aard en de tucht van de advocaat wordt gerechtvaardigd, zoals het werd aangenomen ten aanzien van de pleitbezorger in het wetboek dat nu van kracht is.

Maar die bepaling houdt ook verband met die van de artikelen 848 tot 850 van het Gerechtelijk Wetboek, betreffende de ontkenning, die voortaan ook van toepassing zijn op de leden van de Balie, voor zover zij als gemachtigde van de partijen zijn opgetreden.

De nieuwe bepalingen beperken er zich echter niet toe aan de advocaten het recht toe te kennen de partijen te vertegenwoordigen. In zeer vele gevallen maken zij ook van deze vertegenwoordiging een verplichting en dit maakt ook, in dit opzicht, het meest originele en ook het diepste kenmerk uit van de hervorming.

Artikel 728 voorziet inderdaad dat bij de inleiding van de zaak en ook nadien, de partijen verplicht zijn te verschijnen ofwel persoonlijk, ofwel door advocaat. Deze regel kent maar twee uitzonderingen, die trouwens beperkt zijn en bepaald in de alinea's 2 en 3 van bedoeld artikel 728. ⁽¹⁾

De verplichte vertegenwoordiging is verder ook voorzien in artikel 1026, in zake de rechtspleging op eenzijdig

rekwest, 't is te zeggen, in de meeste procedures van willige rechtsmacht. Het rekwest moet noodzakelijk ondertekend zijn door een advocaat, behalve in enkele gevallen op beperkende wijze voorzien door de wet.

De wetgever heeft aldus het belang willen onderstrepen dat hij hecht aan de rol die de advocaat vervult in de schoot der gerechtelijke instellingen, door van deze tussenkomst een onontbeerlijk element te maken van de werking der rechtsbedeling.

Deze tussenkomst dient een waarborg te zijn tegelijkertijd voor de rechters en voor de rechtsonderhorige.

Voor deze laatste, omdat zij, op de meest doeltreffende wijze, de eerbied voor de rechten van de verdediging waarborgt.

Voor de rechters, omdat de advocaat, gebonden door zijn eed en geplaatst onder de tucht van zijn orde, als plicht heeft de eerste te zijn om een oordeel te vellen over de zaken die hem worden toevertrouwd en nooit af te wijken van de regelen die de loyaliteit hem oplegt.

In onmiddellijk contact met de partij, ontvangt de advocaat haar vertrouwelijke mededelingen en kan hij aldus best de feiten en handelingen beoordelen, die hij aan de rechter zal moeten uiteenzetten. Maar hij zal deze uiteenzetting steeds doen met de sereniteit en de objectiviteit die zijn staat meebrengt.

Zo zal de nieuwe rechtspleging de advocaat dicht bij de gang van het geding integreren en voortdurend op zijn tussenkomst beroep doen.

Dit is voorzeker geen nieuwigheid en de teksten bevestigen slechts uitdrukkelijk wat de praktijk reeds sedert lang had verwezenlijkt. Maar de samenwerking van de advocaat met de hoven en rechtbanken komt scherper naar voren en roept voorzeker verplichtingen in het leven die, al zijn ze niet nieuw, niettemin een gebiedend karakter hebben. De balie, zoals al onze instellingen, dient zich aan te passen aan een maatschappij in voortdurende evolutie, waarvan het raderwerk meer en meer ingewikkeld is geworden. Zij zou zich niet kunnen onttrekken, evenmin trouwens als de gerechtelijke diensten aan de noodzakelijkheid moderne werkmethode toe te passen, zowel in de materiële organisatie van haar werkzaamheden als op het gebied van haar juridische vorming, van haar voorlichting, haar documentatie en, men kan het niet genoeg onderstrepen, van haar beroepsregels, van de deontologie die de uitoefening van het beroep beheerst.

Dit wezenlijk werk van vernieuwing, dat alle balies van het land aangaat, zult U, Mevrouw, Mijne Heren, ondernemen in de schoot uw Algemene Raad van de Nationale Orde der advocaten, onder de zo verlichte en zo voorzichtige leiding van de Heren deken Gilson de Rouvroux en vice-deken de Grijeze, die U eenparig hebt geroepen om uw beraadslagingen voor te zitten.

Mag ik U in dit opzicht mijn dierbaarste wens uitdrukken: mochten wij allen samen, advocaten en magistraten ertoe bijdragen steeds meer gerechtigheid en meer broederlijkheid te doen heersen tussen alle mensen van dit land.

(1) Voor de vrederechter, de rechtbank van koophandel en de arbeidsgerechten, mogen de partijen ook vertegenwoordigd worden door hun echtgenoot of een bloed- of aanverwante houder van een schriftelijke volmacht en speciaal door de rechter toegelaten. Verder mag voor de arbeidsgerechten de werkman of de bediende, partij in het geding, vertegenwoordigd worden door de afgevaardigde van een representatieve organisatie van arbeiders of bedienden en, in de geschillen van sociaal recht mogen de zelfstandige arbeiders eveneens vertegenwoordigd worden door de afgevaardigde van een representatieve organisatie van de zelfstandigen.

Rede van de heer A. VRANCKX, Minister van Justitie.

Sire,
Dames en Heren,

Op deze dag, waarop de installatie plaats heeft van de Algemene Raad der Nationale Orde van Advocaten houd ik er aan U te zeggen dat de heerlijkste jaren van mijn loopbaan diegene waren gedurende dewelke ik de toga van advocaat droeg. Laat mij er aan toevoegen dat tussen de vele eden die ik heb afgelegd om de verschillende beroepen uit te oefenen en de verschillende mandaten te vervullen die mij werden toevertrouwd, het steeds de eed is die ik heb afgelegd als jong advocaat, die mij het dierbaarst is gebleven.

Deze eed omvat niet enkel de getrouwheid aan de Koning, de gehoorzaamheid aan de grondwet en aan de wetten van het Belgische volk, maar ook een beleidnis van waardigheid, van onafhankelijkheid en van moed om de waarheid en de gerechtigheid te dienen.

Van deze drie grote deugden is de eerste Deken van de Algemene Raad der Nationale Orde van Advocaten, het symbool. Ik wens al de advocaten van dit land geluk als gids een zo hoogstaande persoonlijkheid te hebben die, door zijn bijzondere morele hoedanigheden, door zijn kennis en zijn ervaring een kostbare raadgever zal zijn om hun edel beroep er toe te brengen zich met snelheid en nauwgezetheid aan te passen aan de steeds meer complexe nieuwe werkelijkheden en om de inspanningen van elkeen samen te bundelen, ten einde het volle welslagen te verzekeren van dit nieuwe werk dat het gerechtelijk wetboek uitmaakt.

Aan dit werk hebben bevoegde specialisten verenigd door een zelfde bezorgdheid voor het algemeen welzijn, hun ervaring en hun geloof in de toekomst bijgebracht.

Aan hen die door een edelmoedige bijdrage tot het uitwerken van deze noodzakelijke vernieuwing, hoe moeilijk ze ook weze, hebben medegewerkt, kunnen wij enkel onze vreugde uitspreken en onze gelukwensen aanbieden. U hebt volkomen begrepen, Dames en Heren, dat ik er aan houd mijn diepe erkentelijkheid uit te drukken aan de nagedachtenis van Stafhouder Van Reepinghem, aan de samenwerking van elke dag van de heer Koninklijke Commissaris Krings en aan de vruchtbare initiatieven van mijn achtbare voorgangers, de Ministers Vermeylen en Wigny.

Mijnheer de Deken,

Artikel 493 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat « de algemen raad alleen bevoegd is om over de eer, de rechten en de gemeenschappelijke beroepsbelangen van de advocaten te waken en betreffende die aangelegenheden voorstellen te doen, die hij in een verslag aan de Minister van Justitie richt ».

Het komt de Minister van Justitie niet toe op die gebieden zijn initiatieven in de plaats van die van de algemene raad te stellen. Maar niemand zal het mij ten kwade duiden als ik U zeg hoezeer ik bekommerd ben

omtrent een goede rechtsbedling en de rol die de raadslieden van rechtsonderhorigen daarbij te vervullen hebben.

Destijds heeft men kunnen zeggen: « de advocaat is de eerste scheidsrechter over de tegenstrijdige belangen tussen rechtsonderhorigen ». Vandaag hebben de economische en sociale evolutie een dubbel gevolg gehad.

In vele gevallen is de rechtstreekse band tussen rechtsonderhorigen en raadsman verbroken. Tussen hen zijn associaties, syndicaten, verzekeringen, fiscale diensten, enz. gekomen die de advocaat zijn voorafgegaan en erger nog, dikwijls zijn plaats hebben ingenomen. In vele andere gevallen kent de advocaat de rechtsonderhorige nog alleen door bemiddeling van die instellingen.

De economische en sociale evolutie, de vermenigvuldiging van internationale betrekkingen, hebben nieuwe verhoudingen doen ontstaan die nieuwe en ingewikkelde wetgevingen hebben opgedrongen welke een ver doorgedreven specialisatie vergen. Zijn dagelijkse overwelldigende activiteit maakt het de advocaat, wiens vorming hoofdzakelijk een humanistische opleiding is geweest, niet mogelijk zich aan de noodwendigheden van die verschillende specialisaties aan te passen.

Wij houden aan het monopolie van de advocaat. Het Gerechtelijk Wetboek wil daartoe bijdragen. Maar indien in de toekomst de advocaat dit monopolie wil rechtvaardigen, dan zal hij naast zijn algemene vorming een specialisatie moeten nastreven en veelvuldiger vormen van samenwerking en associatie.

Mijn tweede bekommernis gaat naar Uw jonge confraters. Ik heb met spijt vastgesteld dat de toetreding van jonge doctors in de rechten tot de balie sterk is verminderd. De wet legt aan uw jonge confraters een strenge deontologie op. Zij hoeven zich uitsluitend aan hun beroep van advocaat te wijden. Zulks bemoeilijkt hun kansen op onontbeerlijke inkomsten. Bovendien zijn zij gehouden tot kosteloze rechtsbijstand en nemen daardoor op zich een last die volgens de huidige begrippen op de gemeenschap weegt. Ik hoop dat er zal gedacht worden aan oplossingen die het honoreren van hun medewerking mogelijk maken. Ik hoop ook dat nieuwe vormen van samenwerking en associatie tussen advocaten het zullen mogelijk maken dat jonge confraters daarin een plaats kunnen vinden, zoals — als ik die vergelijking mag maken — de internist in de kliniek, onder het waakzaam oog en met de medewerking van de raadgevingen van tot volkomen rijheid gekomen oudere confraters.

De balie moet haar aantrekkingskracht op de jonge doctors in de rechten behouden. Daarin ligt de waarborg van de toekomst.

En wanneer ik daarop zozeer de nadruk heb gelegd, dan is het omdat ik de overtuiging heb dat de balie de vruchtbare en betrouwbare instelling moet blijven die zij steeds is geweest, en die van haar de beste waarborg heeft gemaakt voor een goede rechtsbedeling en voor de verdediging van de rechten van de mens.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 19 september 1968.

Eerste voorzitter: M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever: M. Legros.

Procureur-generaal: M. Ganshof van der Meersch.

Advocaten: Mrs. De Bruyn en Demeur.

Gewijsde. — Autobestuurder is strafrechtelijk veroordeeld tot afzonderlijke straffen wegens onopzettelijk doden en wegens alcoholintoxicatie. — Verhaal van de verzekerder op grond van zware fout. — Gewijsde ten aanzien van het oorzakelijk verband.

Wanneer een autobestuurder bij een in kracht van gewijsde gegaan strafarrest veroordeeld is, enerzijds tot een enkele straf wegens doden door onvoorzichtigheid en wegens overtredingen van het verkeersreglement, en anderzijds tot een afzonderlijke straf om een voertuig te hebben bestuurd na alcoholische dranken in zodanig hoeveelheid te hebben gebruikt dat het alcoholgehalte van zijn bloed op het ogenblik dat hij bestuurde ten minste 1,5 gram per liter bedroeg, is door dat arrest zeker en noodzakelijk gevonnis dat de staat van alcoholintoxicatie van de bestuurder noch de oorzaak noch een van de oorzaken is geweest van het ongeval waarvoor hij aansprakelijk is gesteld en dat zijn verzekeraar moest vergoeden.

De burgerlijke rechter, die de staat van alcoholintoxicatie van de bestuurder beschouwt als een zware fout die in verband staat met het ongeval, heeft derhalve ten onrechte de door de verzekeraar tegen de bestuurder ingestelde rechtsoverdracht tot terugbetaling ingewilligd.

Snoeck t./ N.V. Vereniging der Belgische Eigenaars.

Gelet op het bestreden arrest, op 8 maart 1967 door het hof van beroep te Luik gewezen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 9, 97 van de Grondwet, 2, 65 van het Strafwetboek, 3, 4 van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het wetboek van strafvordering, 360 van het wetboek van strafvordering, 1319, 1320, 1349, 1350 inzonderheid 3°, 1351 en 1352 van het Burgerlijk Wetboek;

doordat het bestreden arrest, om de rechtsoverdracht van verweerster ontvankelijk en gegrond te verklaren welke ertoe strekt terugbetaling te bekomen van de vergoedingen die zij als verzekeraar van de aansprakelijkheid van eiser heeft betaald ingevolge een ongeval waarvoor eiser aansprakelijk is gesteld, beslist dat de staat van alcoholintoxicatie van deze laatste op het ogenblik van het ongeval een zware fout uitmaakt die in oorzakelijk verband staat met het ongeval en doordat het aldus vonnis hoewel, bij eindarrest van 8 februari 1963 gewezen op de vervolgingen door het openbaar ministerie ingesteld naar aanleiding van hetzelfde ongeval, eiser tot afzonderlijke straffen werd veroordeeld wegens het wanbedrijf van onopzettelijk doden en wegens bepaalde overtredingen van het algemeen reglement op de politie van het wegverkeer, die beschouwd worden als het gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg hetwelk dit wanbedrijf oplevert, enerzijds, en wegens het feit op een openbare plaats een voertuig te hebben bestuurd na alcoholische dranken in zodanige hoeveelheid te hebben gebruikt dat het alcoholgehalte van zijn bloed, op het ogenblik dat hij bestuurde, ten minste 1,5 gram per liter bedroeg, anderzijds, en het gezag erga

omnes van deze strafrechtelijke beslissing van de hand wijst op grond « dat als principe geldt dat de burgerlijke rechter slechts gehouden is door hetgeen zeker en noodzakelijk door de strafrechter werd gevonnis; dat deze leer insluit dat in burgerlijke zaken twijfel ten voordele strekt in deze zin dat de burgerlijke rechter de keus heeft tussen verschillende mogelijke uitleggingen van de opvatting van de strafrechter; dat de toepassing van twee afzonderlijke straffen welke, ten deze, schijnt te beantwoorden aan een opvatting van strafpolitiek in de betuiging van de verkeersongevallen veroorzaakt door de bewuste staat van alcoholintoxicatie niet op zekere en noodzakelijke wijze strijdig is met de gevolgtrekking op burgerlijk gebied dat het ongeval waarvoor eiser in hoger beroep aansprakelijk werd verklaard zou te wijten zijn aan zijn staat op het ogenblik dat hij zijn voertuig bestuurde; dat de redenen van de beslissing van 8 februari 1963 die ondubbelzinnig onderstrepen dat eiser in hoger beroep in staat van alcoholintoxicatie verkeerde toen het ongeval heeft plaats gehad, het de burgerlijke rechter mogelijk maken in aanmerking te nemen dat deze staat de oorzaak of althans een van de oorzaken is van het ongeval dat gedaagde in hoger beroep heeft vergoed »;

terwijl, wanneer een zelfde feit verscheidene misdrijven oplevert, alleen de zwaarste straf door de rechter mag worden uitgesproken; hieruit volgt dat de beslissing waarbij, ten deze, eiser tot twee afzonderlijke straffen werd veroordeeld wegens de bij het strafgerecht aanhangig gemaakte feiten, zeker en noodzakelijk insluit dat gevonnis werd dat het tweede van de aldus bestrafte misdrijven niet een bestanddeel of de oorzaak van het eerste misdrijf is, het tegendeel niet meer kan worden beslist, vooral wanneer die misdrijven als gelijktijdig werden erkend, dan door de beslissing van de strafrechter tegen te spreken en door te veronderstellen dat de door hem uitgesproken strafveroordelingen onwettelijk zijn; het veroordelend arrest van 8 februari 1963 niet anders kan worden begrepen en uitgelegd, zodat de verschillende uitlegging waarop het bestreden arrest is gegrond de wettelijke voorschriften schendt die aan de rechter opleggen alleen de zwaarste straf uit te spreken, wanneer een zelfde feit verscheidene misdrijven oplevert (schending van de artikelen 9, 97 van de Grondwet, 2 en 65 van het Strafwetboek) en de bewijskracht van genoemd arrest van 8 februari miskent (schending van de artikelen 1319 en 1320 van het Burgerlijk Wetboek) alsook het gezag van het rechterlijk gewijsde dat eraan moet worden toegekend (schending van de artikelen 3, 4 van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, 360 van het Wetboek van Strafvordering, 1349, 1350, inzonderheid 3°, 1351, 1352 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet);

Overwegende dat, wanneer het gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, bestanddeel van een misdrijf van onvoorzichtigheid, bovendien het voorwerp is van een afzonderlijke telastlegging, de rechter, wegens de onsplitbaarheid van het feit en bij toepassing van artikel 65 van het Strafwetboek, gehouden is alleen de zwaarste straf uit te spreken;

Dat het gezag hetwelk aan een dergelijke beslissing van de strafrechter wordt toegekend de rechter, bij wie de burgerlijke rechtsoverdracht aanhangig is gemaakt, derhalve, verplicht de als dusdanig strafrechtelijk gesanctioneerde fout als vreemd aan het misdrijf door onvoorzichtigheid te beschouwen;

Overwegende dat eiser, bij het in kracht van gewijsde gegaan arrest van 8 februari 1963 van het Hof van beroep te Luik, werd veroordeeld, enerzijds, tot een enkele straf

wegens doden door onvoorzichtigheid en wegens overtredingen van het verkeersreglement, en, anderzijds, tot een afzonderlijke straf om een voertuig te hebben bestuurd na alcoholische dranken in zodanige hoeveelheid te hebben gebruikt dat het alcoholgehalte van zijn bloed op het ogenblik dat hij bestuurde ten minste 1,5 gram per liter bedroeg;

Dat door dit arrest zeker en noodzakelijk werd gevestigd dat de staat van alcoholintoxicatie van eiser noch de oorzaak noch een van de oorzaken is geweest van het ongeval waarvoor hij aansprakelijk is gesteld en hetwelk verweerster, zijn verzekeraar, moest vergoeden;

Dat derhalve het bestreden arrest, hetwelk de staat van alcoholintoxicatie van eiser beschouwt als een zware fout die in verband staat met het ongeval, de door verweerster tegen eiser ingestelde rechtsvordering tot terugbetaling ten onrechte heeft ingewilligd;

Dat het middel gegrond is;

Om deze redenen:

Vernietigt het bestreden arrest;

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerster in de kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van beroep te Brussel.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 21 december 1967.

Voorzitter-verslaggever: M. Moriamé.

Advocaat-generaal: M. Delange.

Advocaat: Mr. Van Ryn.

Rechtspleging in burgerlijke zaken. — Verweermiddel. — Door een partij gekwalificeerd als exceptie van niet-ontvankelijkheid. — Beoordeling door de rechter. — Middel betreffende de ontstentenis of de moeilijkheid van bewijslevering van elementen ten gronde. — Verweermiddel ten principale. — Voorbehoud betreffende latere middelen. — Wederpartij neemt alle dienstige conclusies. — Gevolg. — Geding in staat van wijzen. — Begrip.

Het volstaat niet dat een verweermiddel door de partij die het voordraagt als exceptie van niet-ontvankelijkheid gekwalificeerd wordt opdat de rechter verplicht zij dit karakter eraan te erkennen.

Wanneer het verweer gebaseerd is op de ontstentenis, de ontoereikendheid of de moeilijkheid van de bewijslevering van de door de eiser ingeroepen elementen ten gronde, werpt de verweerder geen exceptie van niet-ontvankelijkheid, maar een verweermiddel ten principale op.

Wanneer de verweerder een verweermiddel ten principale opwerpt en zich uitdrukkelijk het recht voorbehoudt om later alle middelen ten gronde te doen gelden, maar de eiser alle dienstige conclusies neemt, stelt deze zodoende de verweerder in gebreke hetzelfde te doen.

Het geding is in staat van wijzen als elk der partijen over de zaak conclusie ten gronde heeft genomen of daartoe in gebreke werd gesteld; zelfs al had een partij de eis van de tegenpartij onvolledig beantwoord. De feitenrechter beoordeelt soeverein of de bewoordingen van dit verweer het hem mogelijk maken uitspraak te doen.

N.V. Etablissements Leon Lhoist t./ Leclercq.

Gelet op het bestreden vonnis op 2 november 1966 in laatste aanleg gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Dinant, rechtdoende in handelszaken;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk Wetboek, 424 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, gewijzigd bij artikel 20 van het koninklijk besluit nr. 300 van 30 maart 1936, 2, inzonderheid lid 2, van het decreet van 20 juli 1831 op de drukpers, en 97 van de Grondwet;

doordat het bestreden vonnis, dat over een punt van de zaak ten gronde beslist, voor recht zegt dat de neerslag in de rue de la Wamme te Jemelle, van witachtig stof waarmee de wagen van verweerder bedekt werd, een verzwarende van de lasten van nabuurschap heeft opgeleverd;

terwijl eiseres, bij haar regelmatig voor de rechtbank genomen conclusie enkel tot de niet-ontvankelijkheid van de tegen haar ingestelde rechtsvordering geconcludeerd had, zonder de grond van de zaak aan te roeren, eiseres niet verzocht werd een conclusie aangaande de grond van de zaak te nemen de de rechtbank derhalve niet over de zaak ten gronde kon beslissen zonder de bovengenoemde wetsbepalingen en, inzonderheid, de rechten van de verdediging te schenden;

Overwegende dat verweerder die beweert dat zijn motorvoertuig, dat gestationeerd was in de rue de la Wamme te Jemelle, tussen 29 mei 1965 te 17 uur en 's anderendaags te 18 uur, bedekt en beschadigd werd door het neerslaan van stof dat voortkwam van het bedrijf van de eisende vennootschap en betoogt dat de door hem hierbij geleden schade de mate van de ongemakken van nabuurschap te buiten is gegaan, eiseres heeft gedagvaard om zich te horen veroordelen hem een bedrag van 2.380 frank te betalen als schadevergoeding voor de herstellingskosten van het voertuig en de onbruikbaarheid ervan gedurende drie dagen;

Overwegende dat eiseres, in haar enige door haar tot antwoord van deze rechtsvordering genomen conclusie, heeft doen gelden « dat, in de onderstelling dat er van neerslag van stof op de vermelde dagen en uren sprake kon zijn, volgens de dagvaarding zelf, eiser (thans de verweerder) zijn voertuig heeft laten herstellen zonder vooraf een op tegenspraak gedaan deskundigenonderzoek te hebben aangevraagd ten einde de dienstige vaststellingen te doen om nadien de werkelijkheid en de oorzaak van de aangevoerde schade et constateren; dat de rechtsvordering als te laat en niet-ontvankelijk moet worden afgewezen nu zij meer dan drie maanden na de aangevoerde feiten ingesteld is op grond van een bevinding, dat door deurwaarder is opgemaakt te Verviers op 1 juni 1965, dit is twee dagen na de beweerde feiten, en dat noch op tegenspraak gedane noch beslissende vaststellingen vermeldt en zonder enige bewijswaarde is »;

Overwegende dat het niet volstaat dat dergelijk verweermiddel door de partij, die het voordraagt, als exceptie van niet-ontvankelijkheid gekwalificeerd wordt opdat de rechter verplicht zij dit karakter eraan te erkennen;

Dat ten deze het door eiseres opgeworpen verweer enkel berustte op de ontstentenis van een voorafgaand op tegenspraak gedaan deskundigenonderzoek met het oog op de vaststelling van de werkelijkheid en de oorzaak van de aangevoerde schade en hierop dat de eis pas verscheidene maanden na de feiten werd ingesteld, omstandigheden die vreemd zijn met de ontvankelijkheid van de vordering van verweerder, dit wil zeggen dat de bedoelde bewering gebaseerd was op de ontstentenis, de ontoereikendheid of de moeilijkheid van de bewijslevering van de door hem ingeroepen elementen ten gronde;

Dat eiseres, onder de verkeerde kwalificatie van exceptie van niet-ontvankelijkheid, in werkelijkheid tegen de eis een verweermiddel ten principale heeft opgeworpen ;

Overwegende weliswaar dat eiseres uitdrukkelijk zich het recht voorbehouden heeft om nadien alle middelen ten gronde te doen gelden, doch dat verweerder daarentegen alle dienstige conclusies heeft genomen en zodoende eiseres in gebreke heeft gesteld hetzelfde te doen ;

Overwegende dat het geding in staat van wijzen is als elk der partijen over de zaak conclusie ten gronde heeft genomen of daartoe in gebreke werd gesteld, zelfs al had een partij de eis van de tegenpartij onvolledig beantwoord ; dat de feitenrechter soeverein beoordeelt of de bewoordingen van dit verweer het hem mogelijk maken uitspraak te doen ;

Overwegende dat de rechtbank, beslissende over de zaak ten gronde, « voor recht zegt dat de neerslag, in de rue de la Wamme te Jemelle, van witachtig stof, waarmee de wagen (van verweerder) bedekt werd, een verzwarende van de lasten van nabuurschap heeft opgeleverd » en verweerder toegestaan heeft, door alle middelen, met inbegrip van getuigenissen, het bewijs te leveren van verscheidene feiten waaruit kon blijken dat « de noodzakelijkheid waarin hij zich had bevonden deze last te dragen de door hem geleden schade heeft meegebracht » ;

Overwegende dat zodoende de rechtbank, in de omstandigheden van de zaak, geen van de in het middel aangeduide wetsbepalingen heeft geschonden ;

Dat het middel niet kan aangenomen worden ;

Om deze redenen,

Verwerpt de voorziening ;

Veroordeelt eiseres in de kosten ;

De kosten begroot op de som van vijfduizend driehonderd en tien frank jegens de eisende partij.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 1 december 1967.

Voorzitter : M. Belpaire.

Raadsheer-verslaggever : M. Neven.

Advocaat-generaal : M. Charles.

Advocaten : Mrs. Van Ryn en Demeur.

Deskundig onderzoek. — In burgerlijke zaken en in zaken van koophandel. — Art. 322 Rv. — Toelichting op de terechtzitting. — Van een nietig verslag. — Van een verslag waarvan het geldig gedeelte onbepaald is. — Nietig verslag als inlichting. — In verband met andere bewijselementen. — Deze zijn niet te verkrijgen door de maatregel van art. 322.

De bepaling van art. 322, lid 2 Rv, luidens welke de rechters de deskundigen ter inlichting op de terechtzitting kunnen horen, kan niet toegepast worden wanneer het deskundigenonderzoek nietig is.

Wanneer de rechter niet preciseert welke gevolgtrekkingen van de deskundige hij vernietigt, zodat het gedeelte van het verslag dat volgens hem geldig is onbepaald blijft, is het door art. 322 Rv. geoorloofd aanvullend onderzoek op de terechtzitting niet gerechtvaardigd.

De rechter die een deskundigenonderzoek nietig verklaart, kan dit wel als inlichting in acht nemen ten einde de gegevens ervan in verband te brengen met de andere bewijselementen waarop hij wijst, maar hij mag deze laatste niet verkrijgen dank zij de maatregel die

art. 322, lid 2 enkel te zijner beschikking stelt met het oog op het aanvullen van een geldig deskundigenonderzoek.

N.V. Agence Maritime Transintra
t./ Glidden International C.A.

Gelet op het bestreden arrest, op 21 juni 1966 door het Hof van beroep te Brussel gewezen ;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 173, 302, 317, inzonderheid het laatste lid, 322, inzonderheid lid 2, 1030 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering en, voor zoveel als nodig, 97 van de Grondwet ;

doordat het bestreden arrest, na te hebben beslist dat het deskundigenverslag van Mouzon nietig is, in zover het steunt op geschriften en inlichtingen waarvan eiseres geen kennis mocht nemen, niettemin beslist dat de deskundige, zoals bepaald bij artikel 322 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, ter terechtzitting zal worden gehoord betreffende het nietig verklaarde gedeelte van zijn verslag, op de gronden namelijk « dat het hof van beroep vermag uit het nietig verklaarde gedeelte van het verslag inlichtingen te putten tot staving van andere in zijn bezit zijnde elementen » en « dat het geraden voorkomt de deskundige op de terechtzitting te horen om nadere inlichtingen te vernemen nopens de even aangehaalde verschillen van gewichten en nopens de wijze waarop hij de juistheid van de staat Pemco naging, en tevens om alle andere nuttige ophelderingen te bekomen aangaande het gedeelte van zijn verslag dat door nietigheid niet is aangedaan » ;

terwijl het horen van de deskundige, zoals bepaald bij gemeld artikel 322, lid 2, vann het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, slechts mogelijk is wanneer door de deskundige een geldig verslag werd neergelegd, mogelijkheid die, althans wat een gedeelte van het verslag betreft, door het arrest wordt uitgesloten, waaruit de schending van de aangeduide bepalingen volgt ;

Overwegende dat het arrest, na het deskundigenonderzoek nietig verklaard te hebben in zover het steunt op geschriften en inlichtingen waarvan eiseres geen kennis mocht nemen ingevolge het verzet van verweerder, beslist dat de deskundige, bij toepassing van artikel 322, lid 2, van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, op de terechtzitting zal worden gehoord, en die beslissing onder meer op de in het middel gekritiseerde redenen steunt ;

Overwegende, eensdeels, dat gemelde wetsbepaling, luidens welke de rechters de deskundigen ter inlichting op de terechtzitting kunnen horen, niet kan worden toegepast wanneer het deskundigenonderzoek nietig is ;

Overwegende, anderdeels, dat nu het arrest niet precieert welke gevolgtrekkingen van de deskundige het vernietigt om de reden dat zij afgeleid werden uit gegevens waarvan de mededeling eiseres en haar raadsman werd ontzegd met miskenning van het recht van verdediging, het gedeelte van het verslag, dat volgens het hof van beroep geldig is, onbepaald blijft, zodat het door bovengenoemd artikel 322 geoorloofd aanvullend onderzoek op de terechtzitting niet gerechtvaardigd is ;

Overwegende, tenslotte, dat zo de rechter, die een deskundigenonderzoek nietig verklaart, dit als inlichting kan in acht nemen ten einde de gegevens ervan in verband te brengen met de andere bewijselementen waarop hij wijst, hij nochtans deze laatste niet mag verkrijgen dank zij de maatregel welke artikel 322, lid 2, enkel te zijner beschikking stelt met het oog op het aanvullen van een geldig deskundigenonderzoek ;

Dat het middel gegrond is ;

Om deze redenen,

Vernietigt het bestreden arrest, doch enkel in zover het beslist dat de deskundige op de terechtzitting zal worden gehoord;

Beveelt dat van dit arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerster in de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van beroep te Gent.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 5 januari 1968.

Voorzitter: M. Van Beirs.

Raadsheer-verslaggever: M. de Waersegger.

Advocaat-generaal: M. Depelchin.

1. Verkeer. — Kruispunt van wegen die voorzien zijn van het teken nr. 1A. — Voorrang van rechts.

2. Burgerlijke paruij. — Bij strafvordering die op gang is gebracht door de dagvaarding van een andere benadeelde.

1. Art. 16 verkeersreglement (1963) maakt, na de voorrang van rechts als algemene regel te hebben gesteld, uitzonderingen op die regel, maar het geval waarin twee bestuurders een kruispunt naderen uit wegen die van het teken nr. 1A voorzien zijn, is in die uitzonderingen niet opgenomen. De bestuurder die in dat geval van rechts gereden komt ten opzichte van de andere bestuurder, heet derhalve voorrang.

2. Ieder die zich door een misdrijf benadeeld acht, is ontvankelijk om zich voor de strafrechtbank burgerlijke partij te stellen, zelfs indien de strafvordering op gang is gebracht door de dagvaarding waarbij de verdachte op verzoek van een andere benadeelde is opgeroepen.

Charlier t./ Pirard e.a.

Gelet op het bestreden arrest, op 8 april 1967 gewezen door het Hof van beroep te Luik;

I. Op de voorziening van Charlier:

A. In zover de voorziening gericht is tegen het openbaar ministerie:

Overwegende dat, doordien het openbaar ministerie niet in hoger beroep is gekomen tegen eiser, die in eerste aanleg vrijgesproken is, het arrest geen uitspraak doet over de tegen hem oorspronkelijk ingestelde strafvordering, dat de kosten van de rechtstreekse dagvaarding waarbij de verweerders Pirard en de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen deze vordering hebben ingesteld, welke kosten het arrest ten laste brengt van eiser, kosten zijn van de burgerlijke rechtsovereenkomsten van deze verweerders;

Waaruit volgt dat de voorziening geen reden van bestaan heeft en dus niet ontvankelijk is;

B. In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsovereenkomsten door Pirard en de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen ingesteld tegen eiser, en op de burgerlijke rechtsovereenkomst door eiser ingesteld tegen die zelfde partijen:

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 418 en 420 van het Strafwetboek, 16, lid 1 en 2, van het wegverkeersbesluit, 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek, 3 en 4 van de wet van 17 april 1878

houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering;

doordat het bestreden arrest, hetwelk in dat opzicht het beroepen vonnis hervormt verklaart dat eiser en verweerders die elk op een van het teken 1A voorziene weg red n, de andere moest laten voorgaan, daar ieder wegens de signalisatie verplicht was zich naar artikel 16-2-a van het wegverkeersbesluit te gedragen, wat zij niet gedaan hebben, zodat zij een fout hebben begaan en dus aansprakelijk zijn, en diensgevolge beslist de schadelijke gevolgen van het ongeval tussen eiser en verweerder bij helft te verdelen; aan eiser die zich burgerlijke partij had gesteld tegen de verweerders, slechts de helft van de gevorderde schadevergoeding toekent, dit is 36.877 fr., vermeerderd met de vergoedings- en verzuimintrest en met de helft van de kosten van beide instanties, en hem bovendien veroordeelt om aan de verweerders respectievelijk de bedragen van 68.822 frank en 1.800 frank te betalen, vermeerderd met de vergoedings- en verzuimintrest en met de helft van de kosten van beide instanties, alsook met de volledige kosten van de rechtstreekse dagvaarding;

terwijl in geval twee openbare wegen op een kruispunt uitkomen en beide van het teken 1A voorzien zijn, voorrang moet worden gegeven aan de van rechts komende bestuurder, hier dus aan eiser;

Overwegende dat blijkens het arrest het ongeval heeft plaats gehad op het kruispunt waar de weg Ramillies-Eghezée, door eiser gevolgd in de richting Eghezée, en de weg Hoei-Eghezée, door de verweerder Pirard gevolgd, uit de richting Hoei op uitkomen, de eerste weg rechts van de andere, tegelijk de ene op de andere en beide op de weg Namen-Eghezée-Leuven, en de wegen, respectievelijk gevolgd door de eiser en door Pirard, beide van een teken 1A voorzien waren;

Overwegende dat, om eiser gedeeltelijk aansprakelijk te verklaren voor het ongeval, het arrest erop wijst dat geen enkele van de bestuurders reeds op de weg Namen-Eghezée-Leuven reed en dan beslist dat ieder van hen « zich moest gedragen naar de signalisatie, die hem opgelegd werd door een naar de vorm regelmatig en goed zichtbaar teken nr. 1A; dat de bijzondere bepaling van artikel 16-2-a, evenals de vermelding onder het teken 1A in de bijlage van het wegverkeersbesluit, hen uitdrukkelijk verplichtten om doorgang te verlenen op elke openbare weg die zij naderen »; dat elke bestuurder de andere moest laten voorgaan; dat hij bovendien, met het oog op de plaatsgesteldheid, het kruispunt uiterst voorzichtig moest oprijden en het zo traag mogelijk vrijmaken en zich daarbij moest vergewissen of hij geen ongeval kon veroorzaken, inzonderheid met de tegenliggers; dat de twee bestuurders bij het naderen van dit kruispunt zich tegenover elkaar als tot voorrang geven verplichtten moesten gedragen en pas na een zelfs — stilzwijgend — voorafgaand akkoord konden verder rijden of zich terug in beweging zetten; dat indien ze beiden zo gehandeld hadden er noch ongeval noch schade zou geweest zijn;

Dat het arrest daaruit met betrekking tot de eiser afleidt dat dit artikel 16-2-a van het wegverkeersbesluit en bijgevolg de in de rechtstreekse dagvaarding vermelde artikelen 418 en 420 van het Strafwetboek heeft overtreden;

Overwegende dat artikel 16 van het wegverkeersbesluit, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 30 april 1963, na de voorrang van rechts als algemene regel te hebben gesteld, uitzonderingen op die regel maakt, maar dat het geval waarin twee bestuurders uit wegen, voorzien van het teken nr. 1A, een kruispunt naderen, in die uitzonderingen niet is opgenomen; dat eiser die rechts gereden kwam ten opzichte van de verweerder Pirard derhalve voorrang had;

II. Op de voorziening van Pirard ;

A. In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing over de strafvordering die tegen eiser is ingesteld :

Overwegende dat de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing wettelijk gerechtvaardigd is door de feitelijke vaststelling van het arrest ;

B. In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsvorderingen die door Charlier tegen eiser en door eiser tegen Charlier zijn ingesteld :

Overwegende dat eiser geen enkel middel aanvoert ;

III. Op de voorziening van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen :

Overwegende dat eiseres geen middel doet gelden ;

IV. Op de voorziening van de verzekeringsmaatschappij « De Vrede » :

Over het middel afgeleid uit de schending van artikel 4 van de wet van 17 april 1878, houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, en van artikel 97 van de Grondwet ;

doordat het bestreden arrest beslist dat het zich burgerlijke partij stellen van eiseres niet ontvankelijk is, in zover het gericht is tegen de vierde verweerder Charlier die uitsluitend bij de zaak betrokken is door de rechtstreekse dagvaarding van de tweede en derde verweerder, en zulks op grond « dat de bedoelde dagvaarding geen andere draagwijdte heeft dan aan deze laatsten de mogelijkheid te geven vergoeding voor hun eigen schade te vorderen » ;

terwijl ieder die door een misdrijf rechtstreeks of onrechtstreeks wordt benadeeld, ontvankelijk is om de vergoeding te vorderen vóór de strafrechtbank die kennis moet nemen van het wanbedrijf dat de schade heeft veroorzaakt, en het in het middel vermelde artikel 4 uitdrukkelijk deze mogelijkheid geeft aan de benadeelde partij om haar persoonlijke rechtsvordering voor de strafrechtbanken te brengen wanneer de strafvordering aldaar aanhangig is gemaakt,

terwijl de rechtstreekse dagvaarding het verweten misdrijf rechtstreeks bij de rechter aanhangig maakt en aldus de strafvordering op gang brengt, de schade die eiseres wegens het bedoelde misdrijf heeft geleden, uitdrukkelijk door het bestreden arrest is erkend, eiseres haar vordering krachtens in de plaatsstelling dus kon instellen tegen Charlier door zich burgerlijke partij te stellen in de vervolging tegen beklaagde, onverschillig of deze oorspronkelijk door het parket werd vervolgd of rechtstreeks door een van de burgerlijke partijen gedagvaard ;

Overwegende dat het arrest beslist dat het zich burgerlijke partij stellen van eiseres tegen Charlier niet ontvankelijk is en eiseres in de kosten van die rechtsvordering veroordeelt, op grond dat Charlier slechts door de rechtstreekse dagvaarding van Pirard en van de Nationale maatschappij van buurtspoorwegen in de zaak betrokken is en deze dagvaarding geen andere draagwijdte heeft gehad dan aan deze laatsten de mogelijkheid te geven vergoeding voor hun eigen schade te vorderen ;

Overwegende dat ieder die zich door een misdrijf benadeeld acht, ontvankelijk is om zich voor de strafrechtbank burgerlijke partij te stellen, zelfs indien de strafvordering op gang is gebracht door de dagvaarding waarbij de beklaagde op verzoek van een andere benadeelde is opgeroepen ;

Dat het middel gegrond is ;

Overwegende dat eiseres geen middel aanvoert tegen de beslissing over de rechtsvordering die ze tegen Pirard en de Nationale maatschappij van Buurtspoorwegen heeft ingesteld ;

V. Op de voorziening van Darte Yvonne :

Overwegende dat eiseres zich regelmatig in cassatie heeft voorzien ; dat ze geen middel doet gelden ; maar dat de cassatie die moet uitgesproken worden op de voorziening van de verzekeringsmaatschappij « De Vrede », ook geldt voor deze op dezelfde onwettelijke grond berustende beslissing waarbij het arrest het zich burgerlijke partij stellen van de eiseres niet ontvankelijk verklaart in zover het tegen Charlier gericht is ;

Om deze redenen,

Vernietigt het bestreden arrest, doch slechts in zover het recht doet : 1° op de burgerlijke rechtsvorderingen, ingesteld door Charlier tegen Pirard en de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen en door deze twee partijen tegen Charlier behalve in zover het verklaart dat Pirard en de Nationale maatschappij van Buurtspoorwegen ten minste voor de helft aansprakelijk zijn voor de gevolgen van het ongeval ; 2° op de burgerlijke rechtsvorderingen, ingesteld door de verzekeringsmaatschappij « De Vrede » en door Darte tegen Charlier ; Verwerpt voor het overige de voorzieningen van Charlier, van de Verzekeringsmaatschappij « De Vrede » en van Darte ; verwerpt de voorzieningen van Pirard en van de Nationale maatschappij van Buurtspoorwegen ;

Beveelt dat van het thans gewezen arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing ;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van beroep te Brussel.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

8e Kamer. — 15 maart 1968.

Voorzitter : M. Verwilgen.

Raadsheren : M.M. Bareel en Elleboudt.

Advocaat-Generaal : M. Convent.

Advocaten : Mrs. Van Hove, Coens en Gysenberg loco Schuermans.

Oorzakelijk verband. — Ongesloten auto met contact-sleutel erop achterlaten. — Fout van de eigenaar. — Geen oorzakelijk verband met door dief bij een ongeval veroorzaakte schade.

Ongeval veroorzaakt door een dief met een gestolen auto, die door de eigenaar ervan op de straat was achtergelaten met de deuren niet slotvast en met de contactsleutel op het dashboard.

De nalatigheid van de eigenaar van de auto heeft de diefstal vergemakkelijkt, maar tussen die fout en het ongeval komen er zoveel omstandigheden, dat men bezwaarlijk kan staande houden dat er een noodzakelijk oorzakelijk verband bestaat tussen die fout en de veroorzaakte schade.

N.V. de Vaderlandse e.a. t./ N.V. De Vrede e.a.

Overwegende dat de beroepen regelmatig zijn naar vorm en tijd ;

Overwegende nochtans dat de beroepen ingesteld tegen Marien niet ontvankelijk zijn defectu summae ;

Overwegende inderdaad dat Marien de drie appellanten Spruyt Erik, P.V.B.A. Driessen en de N.V. De Vaderlandsche had doen dagvaarden ten einde betaling te bekomen van zijn persoonlijke schade de welke in hoofdsom 23.378 frank bedroeg ;

Overwegende dat de eis van Marien verhoogd met de intresten slechts de som van 24.430 frank bereikt, bedrag beneden de 25.000 frank, zodat de zaak dus niet vatbaar is voor beroep;

Overwegende dat deze drie beroepen niet ontvankelijk zijn;

Overwegende dat de beroepen gericht tegen de N.V. De Vaderlandsche ontvankelijk zijn;

Overwegende dat de doeleinden van de eisen door de N.V. De Vaderlandsche ingesteld door de eerste rechter juist uiteengezet werden; dat het Hof hiernaar verwijst;

Overwegende dat De Voght Augustinus op 6 octobere 1962 te Oevel met een voertuig D.K.W., dat hij te Antwerpen gestolen had op 3 oktober 1962, een ongeval veroorzaakte waardoor het benzine station Esso uitgebaat door Marien werd vernield;

Overwegende dat het benzine station eigendom is van de N.V. Esso-Begium;

Overwegende dat de N.V. De Vrede, verzekeraarster is van de pompinstallatie, het bedieningsmateriaal en de publiciteit van het benzine station, in in haar hoedanigheid van verzekeraarster de sommen van 120.525 en 85.440 Fr. heeft uitbetaald waarvan zij de terugbetaling vorderde lastens Spruyt, de P.V.B.A. Driessen en de Vaderlandsche;

Overwegende dat Spruyt Erik op 3 oktober 1962, handelende in dienst van P.V.B.A. Driessen het autovoertuig D.K.W., verzekerd door de N.V. De Vaderlandsche, te Antwerpen, op de Rubenslei, de deuren niet slotvast en met de contactsleutel op het dashboard achterliet; dat dit voertuig gestolen werd door De Voght A.;

Overwegende dat de oorspronkelijke aanlegster, de N.V. De Vrede, voorhoudt dat Spruyt Erik verantwoordelijk is op grond van artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek;

Dat de P.V.B.A. Driessen verantwoordelijk is op grond van artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek;

Dat de N.V. De Vaderlandsche, als verzekeraarster van de burgerlijke verantwoordelijkheid van de eigenaar en verzekerde van het autovoertuig D.K.W. gehouden is de schade te vergoeden;

Overwegende dat de eerste rechter beslist heeft dat de nalatigheid door Spruyt begaan een persoonlijke fout uitmaakt die de diefstal van de auto mogelijk heeft gemaakt of minstens vergemakkelijkt heeft; dat er dienvolgens oorzakelijk verband bestaat tussen de fout van Spruyt en het verkeersongeval waarbij de opgevorderde schade veroorzaakt werd;

Overwegende dat er dient bewezen dat de nalatigheid van Spruyt een fout uitmaakt zonder dewelke de schade die zich heeft voorgedaan in concreto zich niet zou hebben voorgedaan (in die zin Cassatie 18 november 1963, Pas. 1964. I. 288);

Overwegende dat de band tussen een fout en de veroorzaakte schade een karakter van noodzakelijkheid moet vertonen (Cassatie 2 september 1960 - Revue critique de Jurisprudence Belge 1961, blz. 165 - Pas. 1961, p. 2);

Overwegende dat er dient nagegaan in casu of de nalatigheid van Spruyt de beslissende en fundamentele oorzaak is zonder dewelke de schade niet zou ontstaan zijn;

Overwegende dat ter zake de nalatigheid van Spruyt de diefstal op 3 oktober 1962 vergemakkelijkt heeft maar dat er zich tussen die fout en het ongeval de dato 6 oktober 1962 zoveel omstandigheden tussenplaatsen dat men bezwaarlijk kan voorhouden dat er een noodzakelijk oorzakelijk verband zou bestaan tussen die fout en de veroorzaakte schade;

Overwegende dat de oorspronkelijke eiseres N.V. De Vrede in gebreke blijft te bewijzen dat de schade noodzakelijk veroorzaakt werd door de fout van Spruyt dan wanneer uit de gegevens aan het Hof voorgelegd duidelijk

blijkt dat de schade veroorzaakt werd door de ongeoorloofde gedragingen, de onbezonnen rijwijze, in een woord door de misdrijven door De Voght gepleegd;

Overwegende dat de berokkende schade steunt op onmiddellijke, noodzakelijke en zelfstandige oorzaken die vreemd zijn aan de nalatigheid door Spruyt begaan;

Overwegende derhalve dat het beroep van de N.V. De Vaderlandsche gegrond is;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Gehoord in openbare zitting het overeenkomstig advies van de Heer Advocaat-Generaal Convent over de ontvankelijkheid van de beroepen;

Voegt de zaken ingeschreven onder de nummers 56.122 en 58.264 van de algemene rol, samen wegens hun verknoktheid;

Alle andere en strijdige besluiten verwerpende;

Verklaart de beroepen gericht tegen Marien niet ontvankelijk defectu summae;

Verklaart de andere beroepen ontvankelijk en er recht op doende;

Verklaart de beroepen in de perken van hun ontvankelijkheid gegrond;

Doet het bestreden vonnis teniet;

Opnieuw rechtdoende;

Verklaart de oorspronkelijke eisen ingesteld door de N.V. De Vrede ongegrond; wijst ze er van af;

Veroordeelt de N.V. De Vrede tot de kosten van eerste aanleg uitgezonderd deze die Marien aanbelangen in de zaak nr. 14.720 van de algemene rol van eerste aanleg;

Veroordeelt de N.V. De Vrede tot de kosten van beroep uitgezonderd deze die de beroepen tegen Marien aanbelangen;

Verlaat aan appellanten de kosten van hun beroepen ingesteld tegen Marien.

NOOT. — Verg. Vredeg. Aalst, 10 oktober 1967, R.W. 1967-1968, 780 en de in de noot geciteerde beslissingen.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL.

17 januari 1968.

Voorzitter : M. Terlinck.

Raadsheren : MM. de Smedt en Logé.

Advocaten : Mrs. Neefs en Langohr.

Schade en schadeloosstelling. — Beheerder van vennootschap. — Tijdelijke arbeidsongeschiktheid. — Inkomstenverlies. — Fiscale bescheiden. — Geen afdoende bewijs. — Blijvende arbeidsongeschiktheid. — 11 %. — Materieel schade. — Niet afzonderlijk te vergoeden.

Met betrekking tot het inkomstenverlies van een beheerder van een vennootschap ingevolge tijdelijke arbeidsongeschiktheid, kunnen fiscale bescheiden niet als bewijs gelden, nu blijkt dat de inkomsten na de bewuste periode nog lager zijn komen te liggen: dit toont aan, dat de vermindering van de inkomsten nog andere oorzaken dan het ongeval heeft. De berekening van de schade op basis van 500 fr. per dag betekent niet dat het slachtoffer maar 500 fr. per dag verdiende, maar dat zijn schade uit arbeidsonbekwaamheid een dergelijk verlies betekende.

Met inachtneming van het beroep van het slachtoffer

en de aard van de blijvende letsels, bestaat er voor een arbeidsongeschiktheid van 11 % geen aanleiding tot afzonderlijk vergoeden van de materiële schade. De letsels maken enkel de uitoefening van het beroep moeilijker en vergen een grotere inspanning.

D. F. t./ Sch. R.

Gezien het beroep ingediend op 30 juni 1967 door: burgerlijke- en dagende partij F.

tegen het vonnis uitgesproken door 3 rechters op 23 juni 1967 door de Correctionele Rechtbank te Mechelen.

II. Materiële schade tijdelijke werkonbekwaamheid.

Overwegende dat rechtstreeks gedaagde het slachtoffer moet vergoeden voor de werkelijke materiële schade die het gevolg is van het ongeval;

Overwegende dat de stelling van de rechtstreeks dagende partij niet kan worden aangenomen, daar het niet bewezen is dat de vermindering der inkomsten zoals zij blijken uit de voorgelegde fiscale aangiften over de jaren 1961 tot en met 1966, en meer bepaald tussen 1964 (jaar van het ongeval) en 1966 een rechtstreeks gevolg is van het ongeval;

Dat het volstaat reeds op te merken dat de inkomsten (600.000 fr.) en voor 1964 (680.000 fr.), alhoewel de werkonbekwaamheid voortvloeiend uit het ongeval van 100 % voor 1966 nog lager liggen (480.000 fr.) dan voor 1965 (tot 14 januari 1965) op 11 % is gedaald (15 november 1965);

Dat deze vergelijking reeds aantoonde dat de vermindering van de inkomsten nog andere oorzaken dan het ongeval heeft;

Overwegende dat bij gebrek aan andere zekere gegevens, de eerste rechter een billijke berekening heeft gedaan van de materiële schade, gevolg van het ongeval;

Dat de berekening op basis van 500 fr. per dag werkonbekwaamheid, geenszins betekent dat de dagende partij maar 500 fr. zou verdienen, maar enkel dat de materiële schade voortvloeiende uit de ondergane werkonbekwaamheid, een dergelijk verlies heeft betekend;

III. Vermengde materiële en morele schade bestendige werkonbekwaamheid (11 %).

Overwegende dat de eerste rechter terecht deze beide schadeposten heeft vermengd;

Dat in aanmerking genomen de elementen der zaak en o.m. het beroep door de dagende partij uitgeoefend en de aard van de blijvende letsels, er geen aanleiding bestaat tot afzonderlijk vergoeden van de materiële schade;

Dat deze letsels enkel de uitoefening van het beroep moeilijker maken en een grotere inspanning vergen;

Overwegende dat de eerste rechter een billijke raming heeft gedaan van de vergoeding die aan de dagende partij toekomt wegens deze schade;

Om deze redenen,

Het Hof,

Bevestigt het bestreden vonnis.

NOOT. — Het arrest bevestigt het eveneens in dit nummer opgenomen vonnis van Corr. Mechelen, 23 juni 1967.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE MECHELEN.

23 juni 1967.

Voorzitter: M. Van Hoogbemt.

Rechters: MM. Buelens en Janssens.

Advocaten: Mrs. Neefs en Langohr.

Schade en schadeloosstelling. — Tijdelijke arbeidsongeschiktheid. — Beheerder van vennootschap. — Inkomstenverlies. — Fiscale bescheiden. — Geen afdoende bewijs. — Blijvende arbeidsongeschiktheid. — 11 %. — Geen kapitalisatie. — 12.000 fr. per punt.

Fiscale bescheiden gelden niet als afdoend bewijsmiddel van tijdelijk inkomstenverlies over de betrokken inkomstenperiode, meer bepaald wanneer het slachtoffer en zijn twee broers de beheerders zijn van een vennootschap met aanzienlijk zakencijfer. Bij ontstentenis van andere gegevens en bewijsmiddelen, dient de schade ex aequo et bono begroot op 500 fr. per dag.

Voor een blijvende arbeidsongeschiktheid van 11 % is er geen aanleiding tot kapitalisatie, daar een werkelijk inkomstenverlies uit dien hoofde onwaarschijnlijk is. Ingevolge aantasting van fysieke integriteit en grotere inspanning bij de activiteiten van het slachtoffer is een globale schadevergoeding van 21.000 fr. per punt billijk en rechtmatig.

D. F. t./ Sch. R.

Gelet op het vonnis dezer Correctionele Rechtbank dd. 25-6-1965;

Gelet op het deskundig verslag van deskundig onderzoek van wetsgeneesheer L. Louveaux dd. 3-2-1966;

Aangezien de deskundige tot volgende onbekwaamheden besluit:

100 % van 11-09-1964 tot 14-01-1965

50 % van 15-01-1965 tot 14-03-1965

35 % van 15-03-1965 tot 31-05-1965

20 % van 01-06-1965 tot 14-11-1965

consolidatie vanaf 15-11-1965 met een bestendige gedeeltelijke werkonbekwaamheid van 11 %;

Aangezien thans de definitieve bedragen dienen bepaald toe te kennen aan eiser D. F.

III. Materiële schade tijdelijke onbekwaamheid:

Aangezien eiser D. F. zijn oorspronkelijke in de dagvaarding van 17-10-1966 gevormde vordering ten bedrage van 704.475 fr. bij besluiten van 28-4-1967 herleid heeft tot het bedrag van 540.625 fr.;

Aangezien deze herleiding gesteund is op de fiscale aangifte en -aanslag over het inkomen van de jaren 1964 en 1965 van D. F. op grond waarvan deze meent te bewijzen dat hij in 1964 bezoldigingen verloor ten bedrage van 280.000 fr. en in 1965 (aan een maandelijks wedde van 75.000 fr.) ten bedrage van 260.625 fr.;

dat verweerder-verdachte Sch. R. echter aanvoert dat de voorgebrachte fiscale stukken geen waarborgen bieden van de waarachtigheid betreffende de vermindering van het arbeidsinkomen van eiser D. F.;

dat een voor eiser compenserende regeling tussen de drie broeders mogelijk is geweest vanaf januari 1966;

Aangezien inderdaad in casu de fiscale bescheiden niet als een afdoend bewijsmiddel kunnen aanzien worden van het door eiser geleden inkomstenverlies over de jaren 1964 en 1965;

dat het niet ernstig aanvaardbaar voorkomt dat het werkelijk inkomstenverlies van eiser overeenstemt met de theoretische fiscale gegevens, gelet op zijn hoedanigheid

van « beheerder » van een N.V. met een aanzienlijk zaken-cijfer en waarin tevens zijn twee broeders J. en V. D. — respectievelijk afgevaardigde beheerder en beheerder optreden ;

Aangezien bij ontstentenis van andere gegevens en bewijsmiddelen de schade dient begroot ex æquo et bono en namelijk op 500 fr. per dag ;

100 % werkonbekwaamheid zodat, overeenkomstig het aantal dagen in de dagvaardiging van 18-10-1966 aangeduid en door verweerster niet betwist, dient toegekend :

100 % : 125 d. aan 500 fr. = 62.500 fr.
 50 % : 59 d. aan 250 fr. = 14.750 fr.
 35 % : 77 d. aan 175 fr. = 13.475 fr.
 20 % : 167 d. aan 100 fr. = 16.700 fr.

107.425 fr.

IV. Blijvende werkonbekwaamheid (11 %).

Aangezien de deskundige de blijvende werkonbekwaamheid als volgt ventileert :

— 8 % voor gewrichtsstijfheid en vermoeibaarheid in het rechterbeen ;

— 3 % voor de sekwellen van ribbenbreuk met lichte pleuritis ;

dat deze ventilatie door de partijen niet wordt betwist ;

Aangezien er geen aanleiding is tot kapitalisatie daar een werkelijk inkomstenverlies van eiser ingevolge deze invaliditeit onwaarschijnlijk voorkomt ;

Aangezien ingevolge de aantasting van fysieke integriteit en de grotere inspanning dewelke eiser bij zijn activiteiten zal dienen te leveren, een schadevergoeding van 12.000 fr. per punt billijk en rechtmatig voorkomt ; zodat een bedrag uit dien hoofde van 132.000 fr. dient toegekend te worden ;

Aangezien aldus aan de rechtstreeks dagende burgerlijke partij toekomt :

19.404 fr. + 21.485 + 132.000 + 107.425 = 280.314 fr. ;

Aangezien de reeds bekomen provisie van 50.000 fr. bij vonnis dezer Rechtbank van 25-6-1965, dient afgetrokken van de thans toegekende bedragen, zodat er uiteindelijk aan de rechtstreeks dagende burgerlijke partij toekomt :
 280.314 fr — 50.000 fr. = 320.314 fr. ;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

veroordeelt de rechtstreeks gedaagde Sch. R. om te betalen aan de rechtstreeks dagende burgerlijke partij D. F. de som van tweehonderd dertigduizend driehonderd veertien frank.

NOOT. — Het vonnis werd bevestigd door het eveneens in dit nummer opgenomen arrest van Hof Brussel, 17 januari 1968.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT.

2e Kamer. — 23 februari 1968.

Voorzitter : M. Lefèvre.

Rechters : MM. De Vriendt en Nuytinck

Advocaten : Mrs. Ryckaert en Pauwels.

Pacht. — Criterium.

Bij de verhuring van gebouwen met landerijen moet als criterium van landpacht gesteld worden : het moet een landelijk goed betreffen dat vruchten opbrengt en dat hoofdzakelijk met dat doel gehuurd wordt.

Aan dat criterium wordt niet voldaan in een geval waarin men de volgende elementen in hun samenhang moet beschouwen : de samenstelling van het goed, zijnde een woonhuis met aanhorigheden en landerijen, dat een aaneengesloten geheel vormt met een oppervlakte van 53 a 80 ca, waarvan een are bebouwd ; het kadastraal inkomen, dat voor het bebouwd gedeelte 2100 fr., voor het onbebouwd 680 fr. bedraagt ; de modaliteiten van de verhuring die inzake betaling van huurprijs afwijken van de gebruiken inzake landpacht ; het beroep van de huurder die in een fabriek werkt ; de afwezigheid van landbouwmateriaal en dieren.

Van Hecke t./ De Scheemaeker en Boelaert.

Gezien de stukken, o.m. de grosse van het aangevochten vonnis dat op 23 maart 1967 door de vrederechter van het kanton Assenede op tegenspraak werd verleend ;

Overwegende dat het hoger beroep tijdig en op een regelmatige wijze werd ingesteld ;

Overwegende dat het vonnis twee vorderingen wegens hun verknochtheid heeft samengevoegd ;

1°) de vordering ingeleid door de geïntimeerde De Scheemaeker, eigenaar van het betwiste goed, strekkende tot de geldigverklaring van de opzegging die hij op 24 februari 1966 tegen 1 april 1966 had gegeven aan de appellant Van Hecke, zijn huurder ;

2°) de vordering van appellant Van Hecke tegen de geïntimeerden Boelaert, de vroegere eigenaar, en De Scheemaeker, de nieuwe eigenaar, strekkende tot zijn indeplaatsstelling, als sanctie wegens de miskennen van zijn recht van voorkoop ;

Overwegende dat de vrederechter de eerste vordering niet ontvankelijk verklaarde, omdat hij van oordeel is dat het betwiste goed valt onder de toepassing van de wetgeving tot bescherming van de huurprijs der bescheiden woongelegenheden (wet van 20 januari 1964 gewijzigd en verlengd bij de wet van 28 december 1966) en omdat art. 5 van deze wet, dat de procedure regelt, niet nageleefd werd ;

dat de appellant geen grieven tegen dit vonnis doet gelden, dat hij de bevestiging ervan vraagt ;

Overwegende dat, wat de tweede vordering betreft, het recht van voorkoop ingesteld werd ten gunste van huurders van landeigendommen, zodat de titel en art. 1 van de wet van 1 februari 1963 het aanduiden, en zoals tijdens de voorbereidende werken herhaaldelijk beklemtoond werd ;

Overwegende dat de partijen twisten over het karakter van de verhuring ;

Overwegende dat, bij de verhuring van gebouwen met landerijen, als criterium van landpacht moet gesteld worden : het moet een landelijk goed betreffen dat vruchten opbrengt en dat hoofdzakelijk met dat doel gehuurd wordt ;

Overwegende dat de vrederechter dit criterium op de voorgelegde situatie heeft toegepast en terecht tot de conclusie kwam dat de huur hoofdzakelijk de woning bedoelde ; niet het bebouwen van de landerijen ;

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

dat hij op een oordeelkundige wijze de verschillende elementen die van belang zijn en die ieder afzonderlijk geen conclusie toelaten, in hun samenhang heeft beschouwd ;

dat die verschillende elementen zijn :

de samenstelling van het goed : woonhuis met afhankelijkheden en landerijen, dat een aaneengesloten geheel vormt, met een oppervlakte van 53 a 80 ca, waarvan één are bebouwd ; het kadastraal inkomen : voor het gebouw gedeelte 2100 fr., voor het ongebouwd 680 fr. ; de modaliteiten van de verhuur die in zake betaling van de huurprijs afwijken van de gebruiken inzake landpacht ;

het beroep van de appellant die in een fabriek werkt ; de afwezigheid van landbouwmateriaal en dieren ;

Overwegende dat de opwerpingen van de appellant : dat het goed in 1937 in een akte vereffening-verdeling gequalificeerd werd als hofstedeke, dat hij bij de aanvang van de verhuur een vergoeding betaalde die hij prijzijk noemt, dat hij drie biggens kocht in de loop van het geding in mei 1967, dat hij een deel van de opbrengst van het land verkocht, deze conclusie niet weerleggen ;

Overwegende dat de vrederechter dan ook terecht deze vordering heeft afgewezen ;

Overwegende dat de geïntimeerden een vergoeding van 3.500,— frank vragen wegens tergend en roekeloos beroep ;

dat zij evenwel niet aanduiden waarom zij van mening zijn dat dit hoger beroep een verdragend, vittend, bedrieglijk of lichtzinnig karakter zou hebben ;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Gelet op de artikelen 2, 24, 34, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken ;

Alle strijdige conclusies van de hand wijzend ;

Ontvangt het hoger beroep ;

Verklaart het ongegrond ;

Bevestigt het aangevochten vonnis ;

Wijst de vorderingen wegens tergend en roekeloos beroep af als niet gegrond ;

Verwijst de appellant in de gedingkosten van deze aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

3° Kamer. — 26 maart 1968.

Voorzitter : M. Gepts.

Openbaar ministerie : M. Kinart.

Advocaten : Mrs. Bonjé en Buysse.

Verenigingen zonder winstoogmerk. — Aangesloten lid. — Uitsluiting. — Door de raad van beheer. — Krachtens de statuten. — Geoorloofd. — Aard van de beslissing.

De statuten van een vereniging zonder winstoogmerk mogen bepalen, zeker voor een aangesloten lid, dat het als uittredend kan beschouwd worden wanneer zijn gedragingen hiertoe aanleiding geven en dat de raad van beheer uitsluitend en soeverein de bevoegdheid bezit om over de maatregel te beslissen.

Toen het lid tot de vereniging toetrad, heeft het zich akkoord verklaard met de bepalingen van de statuten. De beslissing van de raad van beheer is slechts de uitvoering van een uitdrukkelijk ontbindend beding in

de overeenkomst, zodat de rechten van verdediging van het lid niet ter sprake komen.

Van Sluys t./V.Z.W. Les Amitiés Anversoises.

Overwegende dat de eis ertoe strekt de beslissing van de beheerraad van verweerster, die ter kennis gebracht werd van aanlegger door een aangetekende brief dd. 13 juli 1966, nietig te doen verklaren en de veroordeling te bekomen van verweerster om hoofdens morele schade de som van 1 fr. te betalen met machtiging om het vonnis te publiceren in het dagblad *Le Matin* ;

Overwegende dat aanlegger lid was van verweerster en hij bij aangetekende brief dd. 13 juli 1966 door de secretaris van verweerster ervan in kennis gesteld werd dat hij vanaf juli 1966 als uittredend lid beschouwd werd ; dat deze beslissing door de beheerraad genomen werd krachtens art. 16 van het huishoudelijk reglement bij geheime stemming, gezien de zwaarwichtigheid van de feiten die zich voordeden en waarvan aanlegger beticht was ;

Overwegende dat aanlegger ten stelligste weigert deze beslissing te aanvaarden ; dat hij betoogt dat hem niets te verwijten valt en de beslissing genomen werd in strijd met art. 12 al. 2 van de wet van 27 juni 1922, de bepalingen van de statuten en het huishoudelijk reglement van de vereniging ; dat aanlegger eveneens aanvoert dat de feiten waarop de beslissing zou steunen hem niet medege-deeld werden, zodat hij niet in de mogelijkheid was deze feiten te betwisten en bijgevolg zijn rechten van verdediging niet geëerbiedigd werden ;

I. Bevoegdheid.

Overwegende dat verweerster voorhoudt dat de rechtbank onbevoegd zou zijn om het geschil te beoordelen gezien de voorschriften van art. 4 van de standregels en art. 16 van het huishoudelijk reglement ; dat deze bepalingen voorzien dat ieder lid zich zal onthouden van elke daad of onthouding van aard schade te berokkenen aan het maatschappelijk doel of die het aanzien en de eer van het lid, zijn medeleden of de vereniging zelf zou kunnen aantasten ; dat iedere inbreuk op deze regel voor gevolg zal hebben dat de dader beschouwd wordt als uittredend lid en de betwistingen in verband hiermede door de beheerraad beslecht worden zonder mogelijkheid van beroep en met vrijstelling van de vormen en termijnen van het W.B.R. ;

Overwegende dat aanlegger nochtans in werkelijkheid niet vraagt dat de rechtbank zou onderzoeken of er al dan niet gegronde redenen bestonden voor zijn uitsluiting, maar dat hij aanvoert dat de kwestieuze beslissing strijdig is met de wet en de statuten en zij daardoor nietig is ; dat hij tevens de vergoeding vordert van de schade die hem door verweerster werd aangedaan ingevolge de kwestieuze beslissing ; dat een zulkdanige eis vanzelfsprekend niet door de beheerraad van verweerster kan beoordeeld worden maar dat zijn beslechting uitsluiten tot de bevoegdheid van de rechtbank behoort ;

II. Gegrondheid.

Overwegende dat het blijkt uit de statuten van verweerster dat, in tegenstelling met wat aanlegger beweert, de vereniging samengesteld is uit effectieve leden, aangesloten leden en ereleden ; dat aanlegger als aangesloten lid niet de rechten had van een volwaardig lid en geen deel kon nemen aan het bestuur van de vereniging of aan de algemene vergaderingen ;

Overwegende dat de statuten van een vereniging mogen voorzien, zeker voor een aangesloten lid, dat het als uit-

trekend kan beschouwd worden wanneer zijn gedragingen hiertoe aanleiding geven en de beheerraad uitsluitend en soeverein de bevoegdheid bezit om over de maatregel te beslissen; dat deze bepaling geenszins in strijd is met de openbare orde of de goede zeden vermits zij de regeling slechts betreft van het innerlijk leven van de vereniging;

Overwegende dat aanlegger, wanneer hij tot de vereniging toetrad, zich akkoord verklaarde met de bepalingen van de statuten en het huishoudelijk reglement en hij uitdrukkelijk verklaarde zich te onderwerpen aan de beslissingen van het comité; dat niets aanlegger verplichtte deze voorwaarden voor zijn toetreding te aanvaarden, maar dat hij door deze voorwaarden gebonden was wanneer hij er mede instemde; dat deze beslissing van de beheerraad slechts de uitvoering uitmaakte van een uitdrukkelijk ontbindend beding voorzien in de overeenkomst zodat de rechten van verdediging van aanlegger niet ter sprake komen;

Overwegende dat, vermits verweerster slechts haar statuten en reglement toepaste ten overstaan van aanlegger, haar geen fout kan ten laste gelegd worden; dat aanlegger trouwens niet bewijst dat hij enige schade leed ingevolge de kwestieuze beslissing;

Overwegende dat wellicht het weinig elegant karakter van het optreden van verweerster ten overstaan van aanlegger kan betreurd worden, voornamelijk vanwege personen die juist beschaafted omgangsvormen willen nastreven; dat het bedoeld optreden op het gebied van wellevendheid misschien voor kritiek vatbaar is; dat het nochtans geen fout uitmaakt, zelfs niet de lichtste fout, in de zin van art. 1382 B.W.B.;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

gehoord de heer Kinart, substituut van de procureur des Konings in zijn overeenkomstig advies, gegeven in de nederlandse taal in openbare zitting van 11 maart 1968;

Rechdoende op tegenspraak;

Alle andere en strijdige besluiten verwerpende;

Verklaart zich bevoegd om over de eis te oordelen;

Verklaart de eis onverklaard doch niet gegrond;

Wijst aanlegger ervan af met veroordeling tot de kosten van het geding;

Verleent akte aan verweerster dat zij, betreffende de bevoegdheid en de aanleg, het geding schat op 50.000 fr.

NOOT: De uitsluiting van een werkend lid van een V.Z.W. wordt geregeld door art. 12 van de wet van 27 juni 1921. Ze wordt uitgesproken door de algemene vergadering met een meerderheid van twee derden van de stemmen. De raad van beheer heeft die macht niet (Rb. Brussel, 29 januari 1958, Pas. 1961, III, 5; verg. Rb. Veurne, 1 juni 1961, J.T. 1962, 101 en Rev. prat. soc. 1963, 294). De rechter onderzoekt de formele regelmatigheid, niet de rechtmatigheid van de uitsluiting (A.P.R. Tw. Verenigingen zonder winst oogmerk, door Lindemans, n^{rs} 454 en 455).

Voor de niet-werkende leden gelden de statutaire regelen betreffende toetreding en uittreding niet, behoudens andersluidend beding (Lindemans, nr. 414, 3°). Bij het ontbreken van een bepaling daaromtrent moet de uitsluiting uitgesproken worden door het college dat de residuaire machten uitoefent d.w.z. behoudens andersluidend beding, de algemene vergadering (Lindemans, nr. 420, 3°). Zoals voor de gewone verenigingsovereenkomst geldt dat de overeenkomst de wet van de partijen is, zodat de statuten of het reglement, waarmede het lid zich door zijn toetreding heeft akkoord verklaard, toepassing vinden, in-

zonderheid wat betreft het orgaan dat de uitsluiting uitspreekt. Ook hier geldt dat de rechter enkel de regelmatigheid, niet de opportuniteit of de gegrondheid van de maatregel controleert. Verg. o.m. Rb. Luik, 30 april 1948, J.T. 1948, 623 (beroepsvereniging); Rb. Luik, 7 oktober 1949, Rev. prat. soc. 1950, 64 (vereniging); Hof Gent, 10 juni 1953, Rev. prat. soc. 1958, 26 (sportvereniging in een V.Z.W.); Hof Brussel, 13 mei 1966, R.W. 1966-1967, 257 (lidmaatschap van een diamantbeurs).

ARBEIDSGERECHT VAN BEROEP TE BRUGGE.

Bediendenkamer. — 29 april 1966.

Voorzitter: M. De Bock.

Advokaten: Mrs. Van Steenkiste en Steghers.

Arbeidsovereenkomst (Bedienden). - Dringende reden tot onmiddellijk ontslag. — Begrip.

Is een dringende reden tot onmiddellijk ontslag van een inspecteur van een autobedrijf, wanneer hij enerzijds bij de kopers van vrachtwagens en autobussen de overtuiging wekt dat hun een werkkontract zal worden gegeven, waarna de koop definitief is geworden, en anderzijds van de aldus gesloten overeenkomsten aan zijn werkgever definitieve en onvoorwaardelijke bestelorders op naam van de kopers aflevert, terwijl hij niet de macht had om aan de door hem verrichte verkopen een belofte van werkkontract te verbinden.

Dessauvage / Régie Nationale des Usines Renault.

Gezien het vonnis op tegenspraak tussen partijen geveld door de Werkrechtensraad, Kamer voor Bedienden, te Kortrijk, op 4-6-1965;

Gezien het beroep tegen dit vonnis ingeslagen ten verzoeken van Dessauvage Paul, bij exploit van 2 juli 1965 van gerechtsdeurwaarder Biesemans Omer te Vilvoorde;

Overwegende dat het vonnis van de eerste rechter luidt als volgt:

Overwegende dat eiser als verkoopsinspecteur in dienst was van verweerster sinds 1-1-1963 met een maandelijkse brutowedde van 26.300 fr.;

Dat bij aangetekende brief dd. 4-12-1963 van verweerster onmiddellijk een einde werd gesteld aan de overeenkomst, hetgeen eiser niet kan aanvaarden, zodat hij vordert:

1. Schadevergoeding: één jaar à 26.300 fr. per maand : 315.600
2. Betaald verlof op inkomsten 1963 :
8 % op 289.300 fr. 25.144
3. Betaald verlof op opzeggingsvergoeding :
8 % op 315.600 fr. : 25.248

Fr. 365.992

Overwegende dat verweerster verzaakt aan het middel van onbevoegdheid «ratione loci»;

Overwegende dat verweerster de fotocopy overlegt van een kwijting dd. 4-12-1963, ondertekend door eiser, betreffende het betaald verlof (inkomsten 1963) voor een brutobedrag van 23.983 fr.;

Dat ter pleitzitting eiser deze betaling niet ontkende en niet aanvoerde dat het bedrag van 23.983 fr. niet beantwoordt aan het betaald verlof waarop hij aanspraak kan maken, zodat post 2 van de daging vereffend is (reeds vóór de daging);

Overwegende dat de aangetekende brief dd. 4-12-1963

zes dringende redenen inhoudt om onmiddellijk een einde te stellen aan de overeenkomst lastens eiser;

Dat verweerster alleen de redenen vermeld onder de nrs 2 en 6 weerhoudt, zodat de andere dringende redenen niet moeten onderzocht worden en derhalve niet in aanmerking komen voor de onmiddellijke verbreking van de overeenkomst;

Overwegende dat eiser door verweerster aangeworven werd als verkoop-inspecteur en in de loop van de overeenkomst ook gelast werd met de verkoop van autokamions «Saviem», waarvan de verkoopprijs schommelt tussen 675.000 fr en 950.000 fr.;

Dat eiser in de periode augustus tot begin oktober 1963 definitieve bestelbons voor 11 kamions overmiek aan verweerster, maar dat al de kopers weigerden de wagens af te nemen, waarop verweerster een onderzoek instelde en moest vaststellen dat in de ogen van de kopers het eigenlijk geen vaste koop- en verkoop-overeenkomst betrof, alhoewel eiser het tegendeel voorgewend had bij het overmaken aan verweerster van de bestelbons, zodat verweerste zich bedrogen achtte en op deze grond onmiddellijk een einde stelde aan de overeenkomst;

Dat, volgens verweerster, het bewijs van haar grieven blijkt uit het strafonderzoek ingesteld ingevolge een klacht uitgaande van verweerster;

Overwegende dat de dringende redenen voldoende gedetailleerd en tijdig worden ingeroepen, hetgeen trouwens geen aanleiding geeft tot betwisting;

Maar dat volgens eiser deze redenen elke grond missen, zodat de vordering tot betaling van schadevergoeding berekend op één jaar wedde voor een bedrag van 315.600 fr. moet toegekend worden;

Overwegende dat de dringende redenen onder de nrs. 2 en 6 als volgt kunnen samengevat worden: eiser heeft zonder daartoe mandaat ontvangen te hebben van verweerster meerdere (11) definitieve bestelbons door de kopers doen ondertekenen, onder de valse belofte van werkcontracten van lange duur, zonder dewelke de kopers niet zouden gekocht hebben daar zij niet over de financiële middelen beschikten om de koopprijs te betalen, terwijl verweerster van dit alles niet werd ingelicht door eiser en verweerster op voorlegging van de bestelbon in de mening mocht verkeren dat de kopers zich vast verbonden hadden;

Aanvullend: eiser heeft ook voorgespiegeld dat de koop-verkoopovereenkomsten slechts definitief waren voor zover de kopers een financieringscontract konden afsluiten, terwijl eiser het bij verweerster deed voorkomen dat de bestelbons definitief waren (deze laatste reden blijkt niet vervat te zijn in de brief dd. 4-12-1963);

Overwegende dat, alhoewel eiser niet bewijst noch aanbod van bewijs doet toelating bekomen te hebben van verweerster om zelf of door tussenkomst van het «Automobieltkantoor» (d.i. de handel gedreven door zijn echtgenote, gehuwd onder het stelsel van scheiding van goederen) werkcontracten te plaatsen bij zijn kopers en te trachten de verkopen te laten financieren door een bank of een andere instelling, deze feiten op zichzelf niet laakbaar zijn, daar verweerster er alle belang bij had dat de verkopen doorgingen onverschillig of nu de betaling van de koopprijs gebeurde via een werkcontract en of een financemint;

Overwegende dat de bestelbons (zie: «conditions particulières») Tieleman en Marcy uitdrukkelijk vermelden of in alle geval moeten geïnterpreteerd worden dat deze kopers zich slechts verbonden in geval van financemint (voor Marcy wordt ook vermeld: mits beloofd werkcontract), zodat bij de ontvangst van de bestelbon verweerster ingelicht was van het sluiten der overeenkomst

onder voorwaarde en derhalve verweersters grief voor deze bestelbons niet opgaat;

Overwegende dat met voldoende zekerheid blijkt uit de strafbundel dat minstens de andere in de besluiten van verweerster opgesomde kopers de bestelbon hebben ondertekend onder voorwaarde dat zij een werkcontract zouden bekomen en (aanvullende grief) dat de koop-verkoopovereenkomst zou gefinancierd worden, terwijl nu eiser het bij verweerster deed voorkomen dat de koop definitief tot stand gekomen was, zonder ooit de voormelde voorwaarden bekend te maken aan verweerster (zie ook eisers verklaring aan de onderzoeksrechter);

Dat deze kopers zich terecht niet definitief gebonden achtten, terwijl uit de bestelbons het tegendeel bleek, waardoor in alle geval verweerster bedrogen werd door eiser over de door hem aangebrachte bestellingen als definitief;

Dat een dergelijke machinatie elk vertrouwen tussen werkgever en werknemer voor verdere samenwerking gebeurlijk tijdens de opzeggingsperiode onmogelijk maakt, zodat verweerster terecht lastens eiser een einde aan de overeenkomst heeft gesteld en derhalve de vordering tot betaling van schadevergoeding, meer het betaald verloop op deze vergoeding, zonder grond is;

Overwegende dat om de redenen hierboven het overbodig voorkomt nog na te gaan of de grief ingeroepen in verweersters brief dd. 17-3-1964 tijdig werd ingeroepen en gegrond voorkomt;

Om deze redenen, de Werkrechtersraad:

Kamer voor Bedienden, alle andere besluiten verwerpend als ongegrond; Verklaart de vordering ongegrond; Kosten lastens eiser;

«Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tengestaande elke voorziening, doch mits borgstelling.»

Overwegende dat het vonnis «a quo» op voldoende preciese, duidelijke en omstandige wijze de oorspronkelijke vordering heeft samengevat, zoals zij werd herleid ter zitting, welke samenvatting alhier als uitdrukkelijk hernomen moet worden beschouwd;

Overwegende dat oorspronkelijke verweerster, thans geïntimeerde, tegen de vordering in eerste aanleg de volgende argumenten heeft opgeworpen:

dat oorspronkelijke eiser, thans appellant, aangeworven vanaf 1 januari 1963 als verkoopinspecteur voor het Vlaamse landsgedeelte tegen een maandelijks brutowedde van 22.000 frank, later 25.000 frank, te vermeerderen met een trimestriële produktiepremie, tussen einde augustus en begin oktober 1963 een aantal definitieve bestelbons heeft ingebracht bij zijn werkgeefster betreffende de verkoop van autokamions «Saviem» (waarde van 675.000 tot 950.000 frank) waarvan al de ondertekenaars weigerden het verkochte voertuig in ontvangst te nemen;

dat geïntimeerde, verwonderd over deze unanieme reaktie, een onderzoek zou hebben ingesteld en daarbij zou hebben vernomen dat oorspronkelijke eiser aan al deze klanten een bestelbon zou hebben laten ondertekenen, die hij verklaarde niet definitief te zijn, doch afhankelijk van het bekomen van aankoopkrediet, terwijl bovendien telkens een werkcontract zou zijn aangeboden voor vervoer gedurende verschillende jaren waarvan de opbrengst de aankoopprijs volledig zou amortiseren;

dat oorspronkelijke aanlegger door middel van publiciteit in de pers de voormelde klanten zou hebben aangetrokken tot het afsluiten van een verkoopcontract in de hiervoer beschreven voorwaarden;

dat aanvankelijke verweerster, rekening houdend met de goede trouw van de aldus verbonden kopers en met de bedoeling de eerbaarheid van de firma niet te asso-

ciëren met de handelwijze van oorspronkelijke eiser, heeft afgezien van de uitvoering der aangegane aankoopverbindingen ;

dat oorspronkelijke verweerster, zodra zij kennis had gekregen van deze feiten, op grond van zwaarwichtige redenen bij aangetekende brief van 4 december 1963 aan aanvankelijke eiser afdanking heeft betekend zonder vooropzegging en deze laatste nog heeft bevestigd bij aangetekende brief van 16 maart 1964 onmiddellijk nadat zij had vernomen dat oorspronkelijke aanlegger in haar dienst zou hebben gewerkt voor de concurrentie, namelijk voor de verkoop van een kamion « Fiat », waarvoor hij een commissieloon van 53.000 frank zou hebben ontvangen ;

Overwegende dat aanvankelijke verweerster in rechte heeft voorgestaan dat de zwaarwichtige redenen in het afdankingsschrijven vervat evenals in de aanvallende opzeggingsbrief, van die aard zijn dat het vertrouwen, basis van ieder bediendenkontraakt, door de handelwijze van oorspronkelijke eiser derwijze geschokt was dat iedere verdere samenwerking onmogelijk was geworden ;

Overwegende dat aanvankelijke verweerster als hoofdgrief tegen oorspronkelijke aanlegger heeft ingebracht dat hij definitieve bestelbons heeft doen ondertekenen door klanten onder valse lokmiddelen zoals belofte werkkontraakt te doen verschaffen, dan wanneer hij daartoe geen mandaat had en die hij noch persoonlijk heeft uitgevoerd, noch heeft doen uitvoeren, tevens voorbehoudend dat de bestellingen niet definitief zouden zijn geweest, dan wanneer dit laatste wel het geval was ;

Dat aanvankelijke verweerster meent het bewijs daarvan te vinden in de gegevens van het strafonderzoek ingesteld tengevolge van haar klacht van 16 maart 1964 en waaruit zou blijken :

dat alle ondertekenaars van bestelbons in contact zijn gekomen tengevolge van publiciteit in de dagbladen door oorspronkelijke eiser ;

dat de ondertekenaars dezer bestelbons gelokt werden door de belofte van een werkkontraakt van vervoer voor een lange duur waardoor de aankoopssom zou gedelgd geworden zijn ;

dat oorspronkelijk eiser vruchteloos zou voorwenden dat deze werkkontrakten niet door hem persoonlijk werden aangeboden, vermits de publiciteit zou gevoerd geworden zijn door een zogezegde « Automobieltankantoor » dat naderhand bleek gevoerd te worden door de echtgenote van oorspronkelijke aanlegger ;

dat nooit enig bewijs zou zijn geleverd van de afsluiting, hetzij door oorspronkelijke eiser, hetzij door diens echtgenote, van een werkelijk uitgevoerd arbeidskontraakt met een van de ondertekenaars der litigieuze bestelbons ;

dat zou verklaard geworden zijn aan sommige ondertekenaars, in tegenstrijd met de werkelijkheid van het ondertekende stuk, dat de bestelling slechts definitief zou worden na het storten van een voorschot ;

dat de ondertekenaars niet alleen geen werkkontraakt ontvingen, maar zelfs nooit meer hoorden van oorspronkelijke eiser, die in strijd met de waarheid zou beweren dat hij mondelinge toelating van zijn werkgeefster zou hebben gehad dergelijke werkkontrakten aan te bieden ;

Overwegende dat aanvankelijke verweerster van oordeel is dat de buiten-vervolg-stelling van oorspronkelijke aanlegger op haar klacht alleen het gevolg is van het ontbreken van het materieel element van uitvoering van het oplichtingsdelikt, wegens de verzaking, door de naamloze vennootschap, van de koopkontrakten ;

Overwegende dat oorspronkelijke verweerster betoogt dat zij eveneens als zwaarwichtige reden tot afdanking zonder vergoeding mag invoeren het feit der oneerlijke mededinging dat haar slechts bekend werd na de verzen-

ding van de afdankingsbrief, vermits de beschikkingen van artikel 18, alinea 2 en 3 der samengeordende wetten op het bediendenkontraakt in casu niet toepasselijk zouden zijn, de wedde van oorspronkelijke aanlegger de 180.000 frank per jaar overschrijdend ;

Overwegende dat op die gronden aanvankelijke verweerster de afwijzing van de vordering heeft gevraagd ;

Overwegende dat oorspronkelijke aanlegger zijn vordering heeft gestaafd op zijn stelling dat alleen de zwaarwichtige redenen vervat in het afdankingsschrijven van 4 december 1963 zouden kunnen worden in beschouwing genomen en dat deze redenen niet het karakter der zwaarwichtigheid vertonen door de wet op dat stuk voorzien ;

Overwegende dat aanvankelijk eiser de zeven door oorspronkelijke verweerster ingeroepen zwaarwichtige redenen onderzoekt waarvan echter door deze laatste naar luid van het vonnis « a quo » alleen de tweede, de zesde en de zevende in het geding werden behouden ;

Overwegende dat volgens oorspronkelijke eiser de tweede en de zesde reden in feite op hetzelfde zouden neerkomen ;

Overwegende dat oorspronkelijke aanlegger de zwaarwichtige reden gezocht in de belofte tot verschaffen van een werkkontraakt aan de klanten betwist omdat het niet alleen niet verboden zou zijn geweest werk aan te bieden om een wagen te doen aankopen, maar daarenboven deze handelwijze zou overeenstemmen met een werkmethode door aanvankelijke verweerster algemeen toegepast en aanbevolen ;

Dat oorspronkelijke eiser verklaart dat kontrakten van werkverschaffing werden overhandigd aan de verkoopagenten voor een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid V.D.V. te Sint-Lambrechts-Woluwe, die naderhand in faling zou zijn gegaan en ten overstaan van dewelke aanvankelijke eiser wantrouwen zou hebben gekoesterd, zodat hij « reële werkaanbiedingen » zou hebben voorgelegd ;

Dat oorspronkelijke eiser stelt ontken oit in persoonlijke naam een werkkontraakt te hebben beloofd maar verklaart werk te hebben verzekerd voor rekening van vervoerondernemingen zoals het « Automobieltankantoor » (gevoerd door zijn echtgenote) te Bissegem, evenals door reisagentschap « W.B.C. » en « Ostendia Cars » te Oostende ;

Dat oorspronkelijke eiser voorhoudt nooit persoonlijk enige publiciteit voor werkaanbiedingen te hebben gemaakt omdat dit zou geschied zijn door zijn echtgenote in een persoonlijk bedrijf en onder het huwelijksregime der scheiding van goederen ;

Overwegende dat aanvankelijke eiser heeft opgeworpen dat de beweerde daad van concurrentie betekend bij de aangetekende brief van 17 maart 1964 niet zou mogen worden in aanmerking genomen omdat dit feit niet werd medegedeeld binnen de drie dagen na de doorzending van de werknemer, terwijl eveneens wordt opgeworpen dat deze brief persoonlijk gericht aan oorspronkelijke aanlegger wederrechtelijk werd geopend op de firma en voor het overige alleen betrekking zou hebben op een commissienota wegens de verkoop bewerkt door het « Automobieltankantoor » en ten gunste van de echtgenote Dessauvage ;

Dat oorspronkelijk aanlegger een duidelijk bewijs van zijn stelling vindt in de volgende elementen :

bestelbon van de kamion « Fiat » opgemaakt op naam van het « Automobieltankantoor » ;

Overeenkomst betreffende het commissieloon tussen de heren Van Ackere en Lacroix enerzijds en mevrouw Parmentier, echtgenote Dessauvage, anderzijds ;

kwijtschrift voor ontvangst van 50.000 frank commissieloon vanwege mevrouw Parmentier ;

Overwegende dat appellant zich gegriefd acht door het vonnis van de eerste rechter en verklaart uitdrukkelijk zijn besluiten van eerste aanleg te hernemen;

Overwegende dat beroeper voorhoudt dat alleen de door de eerste rechter weerhouden zwaarwichtige redenen nr 2 en 6 van de opzeggingsbrief moeten worden in aanmerking genomen en zouden neerkomen op de vaststelling dat appellant om bepaalde kontrakten te kunnen afsluiten werkcontracten aan cliënten zou hebben beloofd zonder daartoe te zijn gemachtigd door zijn werkgeefster en die fictief zouden zijn geweest en onuitvoerbaar en waarvoor in persoonlijke naam publiciteit zou zijn gevoerd geworden;

Overwegende dat beroeper pretendeert dat het vonnis « a quo » aan deze redenen nr 2 en 6 een aanvullende betekenis heeft gegeven die noch expliciet, noch impliciet uit de afdankingsbrief zou blijken en namelijk dat appellant aan de cliënten ook zou hebben voorgespiegeld dat de koop-verkoopovereenkomsten slechts definitief waren voor zover de kopers een financieringscontract konden afsluiten, dan wanneer in werkelijkheid de bestelling definitief was;

Dat appellant betoogt dat nadat de eerste rechter heeft vastgesteld dat deze laatste reden niet is vervat in de opzeggingsbrief, hij nochtans dezelfde reden alleen aanvaardt als zwaarwichtig tot rechtvaardiging van een schielijke afdanking;

Dat appellant de motivering van de eerste rechter beschouwt als tegenstrijdig met de beslissing;

Overwegende dat beroeper de vaststelling van het vonnis « a quo » bijtreedt volgens dewelke door het aanbieden van werkcontracten geen nadeel zou berokkend geworden zijn aan appellant en geen laakbare handeling zou zijn gepleegd;

Overwegende dat beroeper voor zover nodig aanstipt dat de aanvullende reden in verband met het financieel tot aankoop evenmin als zwaarwichtig zou kunnen worden bestempeld, vermits in minstens één bon de voorwaarden van een financiering als verkoopvoorwaarde werd vermeld, hetgeen dus noodzakelijk moest bekend zijn aan de werkgeefster en dan wanneer in de gedrukte tekst op de achterzijde van de verbintenis werd vermeld: « Les commandes ne prennent date pour la livraison qu'après versement de l'acompte stipulé par le bon de commande. »;

Dat appellant hieruit besluit dat bij gebrek aan vermelding der betaling van een voorschot op de bestelbons deze laatste derhalve niet konden worden beschouwd als definitief;

Overwegende dat beroeper van oordeel is dat in ieder geval de ingeroepen redenen niet zwaarwichtig zijn derwijze dat zij elke verdere samenwerking zelfs gedurende de opzeggingsperiode, onmogelijk zouden hebben gemaakt tussen partijen, hetgeen zou worden bewezen door het voorstel blijkend uit het verslag der klachtenkommissie van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, waarbij geïntimeerde zou hebben toegestemd tot betaling van een opzeggingsvergoeding van 3 maanden wedde;

Dat beroeper tevens aanstipt dat nooit enige terechtwijzing of opmerking werd gemaakt door de werkgeefster in verband met de thans gewraakte werkwijze;

Overwegende dat appellant de toekenning vraagt van de oorspronkelijke vordering en subsidiair aanbod doet van bewijs door alle middelen, getuigenis inbegrepen van de door hem voorgestane feiten;

Overwegende dat geïntimeerde de beroepsgrievens betwist in schriftelijke besluiten, ter zitting neergelegd,

waarin substantie de hiervoormelde middelen van eerste aanleg worden hernomen;

Overwegende dat beroepene verklaart de eerste rechter niet te kunnen volgen in diens vaststelling dat het overhalen van kandidaten-kopers door middel van de aanbieding van werkcontracten op zichzelf niet laakbaar zou zijn, omdat:

appellant nooit gemachtigd werd dergelijke beloften te doen, noch ooit zijn werkgeefster heeft verwittigd van die handelwijze;

deze handeling laakbaar was omdat het verschaffen van een werkcontract door de ondertekenaar werd beschouwd als een voorwaarde van geldigheid der bestelling en de koper na de ondertekening nooit meer iets vernam over een werkcontract;

dezelfde handelwijze laakbaar omdat in strijd met de waarheid aan de koper werd voorgespiegeld dat de bestelling door de ondertekening niet definitief was;

Overwegende dat geïntimeerde mededeelt dat zij de mening van de eerste rechter aanvaardt volgens dewelke de valse voorstelling van een voorwaardelijke bestelbon met een bedrieglijke belofte, later nooit uitgevoerd, in hoofde van appellant een machinatie zou hebben uitmaakt, die alle verdere vertrouwen en samenwerking uitsluit;

Overwegende dat geïntimeerde betoogt dat het ten onrechte is dat beroeper argumenteert dat de eerste rechter als enige zwaarwichtige reden zou hebben weerhouden deze niet bevat in de opzeggingsbrief, namelijk dat aan de kopers zou zijn voorgespiegeld geworden dat de overeenkomst slechts definitief zou zijn na afsluiting van een financieringscontract omdat het vonnis « a quo » letterlijk zou vermelden in zijn motieven « derde blad, alinea 2: « Overwegende dat met voldoende zekerheid blijkt uit de strafbundel dat minstens de andere in de besluiten van verweerder opgesomde kopers de bestelbons hebben ondertekend onder voorwaarde dat zij een werkcontract zouden bekomen... »;

Dat geïntimeerde hieruit afleidt dat het vonnis « a quo » wel degelijk de in de afdankingsbrief opgegeven redenen als volkomen zwaarwichtig beschouwt;

Overwegende dat beroepene trouwens van mening is dat appellant een nutteloze discussie voert omdat de grief aangaande de financiering impliciet in de opzeggingsbrief zou begrepen zijn en het volgens een constante rechtspraak en rechtsleer zou aanvaard zijn de aldus aangeduide grieven te expliciteren;

Dat geïntimeerde ten slotte in dit verband herhaalt dat beroeper een wedde van meer dan 180.000 frank per jaar genoot zodat de bepalingen van het artikel 18 alinea's 2 en 3 der samengeschakelde wetten op het bediendencontract niet van toepassing zijn;

Overwegende dat geïntimeerde op grond van dezelfde wetbepaling voorstaat dat in tegenstelling met hetgeen de eerste rechter heeft voorggehouden, de zevende reden, namelijk deze van de oneerlijke mededinging mag worden in aanmerking genomen tot rechtvaardiging van de schielijke afdanking;

Dat beroepene in dit verband betoogt dat het commissieloon van 50.000 frank door een konkurerende firma aan appellant ten persoonlijke titel werd toegekend, dit op een ogenblik dat hij nog in dienst was van beroepene;

Overwegende dat geïntimeerde dan ook de afwijzing vordert van het beroep met bevestiging van het vonnis « a quo »;

a. Betreffende de zwaarwichtige redenen.

Overwegende dat appellant bij geïntimeerde een zeer

belangrijke functie bekleedde, namelijk verkoopinspector voor het Vlaamse landsgedeelte, belast met het toezicht over de verkoop door de agenten en tevens belast met de verkoop van vrachtwagens « Saviem » ;

Overwegende dat de aard en het belang zelf van de vertrouwenspost door beroeper bekleed meebrengen dat de gewichtigheid der tekortkomingen met strengheid moet worden beoordeeld zodra zij de faam, het krediet of de aktiviteit van de werkgeefster konden in het gedrang brengen ;

Overwegende dat appellant niet bewijst dat hij enige opdracht of toelating heeft verkregen van zijn werkgeefster werkkontrakten van vervoer over geruime tijd te verzekeren aan de kopers van een vrachtwagen of een autobus, terwijl een dergelijke opdracht of toelating bij gebrek aan geschrift in feite niet door getuigenis kan worden bewezen ;

Dat zelfs indien werkkontrakten bij een bepaalde firma voordien zouden zijn gedoogd geworden door geïntimeerde, daaruit niet automatisch volgt dat appellant werkkontrakten mocht voorspiegelen van om het even welke andere zaak, noch in het bijzonder van deze gevoerd door de echtgenote Dessauvage ;

Overwegende dat bovendien, zowel uit het strafonderzoek, als uit de stukken van de bundel met zekerheid moet worden afgeleid dat de kandidaten kopers door beroeper aangesproken onmogelijk konden uitmaken dat de publiciteit en de belofte van werkkontrakten tot vervoer niet uitgingen van appellant persoonlijk ;

Overwegende dat zowel uit het strafonderzoek als uit de briefwisseling met zekerheid kan worden besloten dat de ondertekenaars der bestelbons overtuigd waren dat deze niet definitief waren, terwijl geïntimeerde, behoudens in een paar uitzonderingsgevallen, de overtuiging moest hebben dat het ging om definitieve bestellingen, welke handelwijze een dubbel bedrog uitmaakte zowel tegenover de kopers als tegenover de firma ;

Overwegende dat de beroepsgrief volgens dewelke het vonnis « a quo » de redenen tot afdanking zou hebben uitgebreid moet worden verworpen omdat uit het onderling verband zowel als uit de terminologie van de brief van 4 december 1963 kan worden afgeleid dat geïntimeerde het verbinden van de bestelling bij ondertekening van de bons aan een voorwaarde van werkverschaffing impliciet heeft bedoeld als een zwaarwichtige tekortkoming (vergelijk « vous n'avez pas le droit de leurrer ces gens... » en « Pareille façon d'agir est de nature à tromper honteusement la clientèle et nous attirons votre attention que des faits similaires se sont produits en matière de machines à tricoter et ont été condamnés par les tribunaux correctionnels. ») ;

Overwegende dat beroeper evenmin kan wijzen op de bepalingen in de « Conditions générales de vente et de garantie » onder 3° volgens dewelke « Les commandes ne prennent date pour la livraison qu'après versement de l'acompte stipulé par le bon de commande. » omdat dit beding niet de betekenis heeft die er door beroeper aan wordt gehecht en namelijk toelaat zelfs in het rechtsgeldig afgesloten aankoopkontraat de levering op te schorsen zolang in uitvoering daarvan geen eerste betaling van een voorschot werd gedaan ;

Overwegende dat uit de brief van het zakenkantoor « Radar » (poststempel op de omslag van 27 februari 1964) ondubbelzinnig voortvloeit dat de commissienota voor de verkoop van een kamion « Fiat » aan de heer De Smedt Jozef te Gent werd opgemaakt op naam van Paul Dessauvage, adres van geïntimeerde, zodat de daad van oneerlijke mededinging is bewezen ;

Overwegende dat geïntimeerde in dit verband de be-

schikkingen van de wet op het bediendenkontraat inroept en de niet-toepasselijkheid der bedingen van artikel 18, tweede en derde alinea ingevolge de bepalingen van artikel 35 ;

Dat derhalve de zevende zwaarwichtige reden, in tegenstelling met wat de eerste rechter heeft gemeend, dient te worden weerhouden ;

b. Betreffende de motieven van het bestreden vonnis.

Overwegende dat de redenen van afdanking opgegeven door geïntimeerde in haar aangetekende brieven van 4 december 1963 en 16 maart 1964 op zichzelf en in het licht van de kontraktuele verhoudingen tussen partijen moeten worden beschouwd als zwaarwichtig en van aard om alle verdere samenwerking onmiddellijk te verhinderen ;

Overwegende dat het derhalve overbodig voorkomt te onderzoeken of de eerste rechter heeft gesteund op een reden die niet was voorzien in de afdankingsbrieven, namelijk het onderwerpen van de geldigheid der bestelbons aan een voorwaarde van financiering ;

Dat echter impliciet uit de opzeggingsbrief moet worden verstaan dat het voorwaardelijk maken van een in feite rechtsgeldige en onherroepbare bon door geïntimeerde als een zwaarwichtig verzuim van haar werknemer werd beschouwd ;

Overwegende dat de door appellant beweerde aanbidding tot gereede uitbetaling van een opzeggingsvergoeding van drie maanden geen bewijs levert dat geïntimeerde de door haar aangeduide zwaarwichtige redenen zou hebben verzaakt of deze redenen niet als zwaarwichtig zou hebben beschouwd, vermits uit het verslag zelf van de zaak ingeleid bij de Klachtenkommissie voor werkloosheid te Kortrijk kan worden geput dat geïntimeerde naar de verklaring van haar vertegenwoordiger « akkoord was » aan belanghebbende drie maanden opzeggingsvergoeding uit te betalen wegens loutere sociale gevoelens ;

Overwegende dat het beroep derhalve ontvankelijk is maar niet gegrond en de oorspronkelijke eis moet worden afgewezen als ongegrond ;

Beslissend op tegenspraak en in laatste aanleg :

Om alle voormelde en hierbij uitdrukkelijk bevestigde motieven, alle verdere middelen en besluiten van partijen verwerpend als overbodig of niet gegrond, verklaart het beroep ontvankelijk maar wijst het af als niet gegrond ; Bevestigt het vonnis « a quo » in al zijn motieven en beschikkingen die niet tegenstrijdig zijn met deze van de tegenwoordige sententie ; Veroordeelt appellant tevens tot de kosten van het beroep.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BALIELEVEN

Conferentie der Jonge Balie van Dendermonde.

De Conferentie van de Jonge Balie bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Dendermonde zal haar plechtige openingsvergadering houden op zaterdag 14 december 1968, te 15.30 uur, in het Gerechtsgebouw.

Meester Eric Mertens houdt de openingsrede met als onderwerp: « Lichamelijke schade met bestendige werk-onbekwaamheid en schadevergoeding in het gemeen recht ».

Antwerpse balie - Voetbal.

Verleden zaterdag had het Olympisch Stadion op het Kiel de poorten geopend voor de broederwedstrijd tussen de « jongen », waarvan er een zopas bomp geworden was, en de « jongeren » van de Antwerpse Balie, en dit onder het speurend oog van Mter Louis Somers, ere-voorzitter voor het leven van Balie-Sport.

Bij de jongeren werden enkele oude glories zoals Machiels, Donnet en Van de Perck hartstochtelijk begroet, terwijl een oud lid van de tuchtraad werd ingehaald, blijkbaar om indruk te maken. De jongeren zorgden voor de tactische tegenzet, en deden beroep op Antoon Peeters om zijn man te komen staan. Het bleek dat ze hiermede juist hadden gezien. Gemiddeld liepen er drie man per speelhelte tegen hem aan, zodanig stond die man op 't veld.

Sus, de coach, fungeerde in de voor hem niet gebruikelijke rol van scheidsrechter; jong van lichaam, maar nog jonger van geest, was hij de geknpte man om deze overigens op uiterst confraternele wijze betwiste match zo onpartijdig mogelijk te leiden.

Enkele kleine fouten van Polleke Schrooten ter zijde gelaten, kunnen we eerlijk zeggen en schrijven dat de regels der confraterniteit maar eenmaal ernstig met de voeten werden getreden door de allesbehalve helmboos-wuivende Van de Perck, van wie dit dan weer meer aanneembaar is, vermits hij sinds enkele tijd het kollektief gespeelde spel heeft laten varen voor de individualistische watersport op latten.

En de einduitslag? Wel, de jongeren verloren eervol, met 1-2. Was den Dré De Roeck, toen de bal bijna over de doellijn van de tegenstrever rolde na een onverantwoorde retro van Dries Van Staen, niet plots gegrepen geworden door zijn verdedigersinstinct, — hij trapte immers de bal nog net uit het doel inplaats van erin — dan hadden de jongeren kunnen bogen op een gelijk spel, terwijl zij zich nu moesten troosten met de olympische afgedane wijsheid dat deelnemen het belangrijkste is!

Maar laten we eraan denken dat de tijd de beste bondgenoot is van de jongeren. Eens zullen ze dan ook wel winnen... als ze naar de « jongen » zijn overgegaan!

Ludens

MEDEDELINGEN

Credoc v.z.w. Activiteitsverslag 1967 - 1968

De werkzaamheden van Credoc verwekken een grote belangstelling zowel in België als in het buitenland; het zal dan ook niet onnodig zijn er tot op heden een uiteenzetting over te doen.

Het tot stand komen van een documentatie-centrum met techn'ische middelen die zo revolutionair zijn als de computer, gebeurt natuurlijk niet in één dag. Een zeer belangrijk werk werd verricht in enkele maanden en de juristen zullen er in een zeer nabije toekomst van kunnen genieten.

1967.

Credoc werd officieel opgericht in januari 1967.

Enkele bijdragen werden in juni en november 1967 gestort, maar de eerste storting, die toeliet personeel aan te werven is haar slechts toegekomen in december.

Niettegenstaande deze vertraging en dank zij veel welwillende medewerking werd er aanzienlijk werk verricht in de loop van het jaar 1967.

In juli 1967 werd een eerste demonstratie gehouden te Genève op het internationaal congres van het Centrum voor Wereldvrede door het Recht: het Belgisch burgerlijk wetboek werd in machine gebracht, de computer kon de artikels aanduiden van toepassing op de gestelde vragen.

Deze weliswaar bescheiden proef heeft de plaats verzekerd van Credoc op internationaal vlak. Ze heeft toegelaten de techniek te testen van de documentaire opzoeking op juridisch vlak met behulp van trefwoorden of beschrijvers. Ten slotte heeft ze toegelaten als basis een eerste juridisch woordenboek samen te stellen dat in de machine is kunnen gebracht worden.

Zodra de eerste fondsen ter harer beschikking werden gesteld, heeft Credoc een ploeg juristen aangeworven onontbeerlijk voor het voortzetten van haar werkzaamheden.

De ontleding van het burgerlijk wetboek werd grondiger doorgevoerd om te kunnen beschikken in de computer over een rijker juridisch woordenboek. Tegelijkertijd werd er overgegaan tot de ontleding van de *Traité de Droit Civil* van De Page alsook van de *verbos van burgerlijk recht* van de Algemene Practische Rechtsverzameling.

1968

Zodra dit belangrijk werk werd beëindigd werd het in de computer gebracht en voorgesteld tijdens publieke informatie-zittingen die doorgingen op 3 april te Brussel, op 4 april te Gent en te Antwerpen en op 5 april te Luik en te Charleroi.

Sedert deze demonstraties werd het werk actief voortgezet op twee vlakken: de ontleding van de documenten en het op punt stellen van de techniek van documentair onderzoek op juridisch vlak.

De ploeg van de juristen van Credoc is overgegaan tot de analyse van de volgende documenten:

- « Droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe » van Donnay;
- « Registratierechten » van Werdefroy;
- het nieuw gerechtelijk wetboek;
- het geheel van de gepubliceerde documenten in een vijftiental Belgische tijdschriften sedert 1 januari 1968;
- het kaartenstelsel van de summieren van de onuitgegeven arresten van het Hof van Cassatie en van de Beroepshoven.

Op het vlak van de techniek van het documentair onderzoek werd het werk verder gezet ten einde een systeem op punt te stellen hetwelk een zeer precies en uitgewerkt onderzoek mogelijk maakt.

Deze opzoeking zal daarenboven afgewogen worden, in die zin dat de computer, in geval van een « nihil » antwoord, de meer bijzondere trefwoorden zal kunnen weglaten, die zouden kunnen genoteerd zijn na een speciaal teken van ponderatie.

Zo zal de opzoeking verschillend zijn naar gelang de aard van de documenten: wetgeving, rechtsleer of rechtspraak.

Deze opzoeking zal gebeuren door middel van trefwoorden of beschrijvers die onder elkaar kunnen verbonden worden door middel van de verbindingen « en », « of » en « behalve ».

De opzoeking zal kunnen slaan op documenten voor of na een bepaalde datum.

Volgens het type van documenten kunnen nog verschillende andere selecties gedaan worden:

- inzake wetgeving zal de opzoeking kunnen beperkt blijven tot het internationaal recht, het Europees recht of het interne Belgisch recht;
- inzake rechtsleer zal de opzoeking kunnen slaan op de geschriften van een bepaalde auteur;
- wat de rechtspraak betreft zal de opzoeking kunnen beperkt blijven tot de beslissingen van een type van jurisdictie of van een bepaalde jurisdictie.

Verscheidene firma's van computers hebben zich uitermate geïnteresseerd voor het probleem Credoc.

Na een grondig onderzoek van de bestekken van elk dezer firma's, heeft Credoc op 4 november 1968 een contract ondertekend met de firma Bull General Electric.

Credoc zet actief met deze firma de op punt stelling verder van de exploitatie van de tot op heden ontlede documentatie volgens de hierboven beknopt uiteengezette methode.

Rekening gehouden met de staat van vooruitgang van de werkzaamheden mag de hoop gekoesterd worden dat Credoc voor het einde van het eerste trimester van 1969 juridische documentatie zal kunnen afleveren.

1968. Internationaal Jaar voor de Rechten van de Mens.

20e Verjaardag van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

Wij ontvingen onderstaande uitnodiging :

De voorzitter en de leden van het Belgische Nationaal Comité voor het Internationaal Jaar voor de Rechten van de Mens nodigen U uit op de Plechtige Zitting gewijd aan de herdenking van de Universele verklaring van de Rechten van de Mens die zal doorgaan op dinsdag 10 december 1968, te 20 u. 15 stipt in het Congressenpaleis, Albert I zaal, Brussel. Zijne Majesteit de Koning zal de zitting met Zijne tegenwoordigheid vereren.

Zullen het woord voeren :

W.J. Ganshof van der Meersch, voorzitter van het Nationaal Comité, Procureur Generaal bij het Hof van Cassatie ; R. Mahie, Directeur Generaal van de U.N.E.S.C.O., Les droits de l'homme et la jeunesse ; A. De Schrijver, Minister van Staat, U.N.O. : Oorsprong van de rechten van de mens ; The Rt. Hon. Lord Gladwyn, G.C.M.G., G.C.V.O., C.B., Western Europe first ; F. Dehousse, Senator, Oud-Minister van Nationale Opvoeding, Onder-Voorzitter van het Europees Parlement, Les droits de l'homme et l'Europe ; De E.P. Pire, Nobelprijs voor de vrede, L'homme, cette poussière pensante ; Georgette Ciselet, Staatsraad, Oud Voorzitter van de 3e Commissie van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, Ce que les femmes doivent à l'action des Nations Unies ; P. Harmel, Minister van Buitenlandse Zaken, La Belgique et les droits de l'homme.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiekrecht : jg. 1968 - nr. 5 :

Dumont F., De toetsing van de wet aan de Grondwet (vervolg). — Suetens J., de afdeling wetgeving van de Raad van State en de Grondwet (vervolg). — Baron van Tuyl van Serooskerken S.J., Organisatie en functies van de Raad van State in Nederland. — Vermeiren A., De organisatiefunctie als actiemiddel in dienst van de hervorming van de overheidsadministratie (vervolg). — Elst R., Recht van vereniging der openbare instellingen.

Tijdschrift van de Vrederechters : jg. 1968 - nr. 10 :
Rechtspraak.

Nieuwe Literatuur over Oorlog en Vrede : jg. 1968 - nr. 11 :
Boekbespreking.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie : jg. 1968 - nr. 5018 :

Wedeven H.L., Dubbele obligatore overeenkomsten betreffende schaarre zaken en diensten. — Kollewijn R.D., Overzicht der Nederlandse Rechtspraak : Internationaal Privaatrecht (VI, slot).

Arbitrale Rechtspraak : jg. 1968 - nr. 569 :
Rechtsprak. — Houtappel J.C., Nogmaals het alternatief arbitraal beding.

Advocatenblad : jg. 1968 - nr. 10 :

Polak C.H.F., Rechtsbijstand on- en minvermogenenden. — Simons D., Verhoogde rechtsbescherming. — Beekhuis C.H., Het voor advocaten en procedures tijdens de Republiek geldende tuchtrecht II. — Verpaalen O.A.C., Tucht-rechtelijke bestraffing van leden van een raad van toezicht — Teuben H.N., Advocatus Provacatus.

Journal des Tribunaux : jg. 1968 - nr. 4636 :

Ganshof van der Meersch W.J., L'ordre public et les droits de l'homme. — Mertens P., Pour une justice pénale internationale. — Pierson-Mathy P., L'Afrique du Sud et les droits de l'homme. — Ernst-Henrion M., Les Nations Unies et la condition de la femme. — Humphrey J., Les Nations Unies et la protection des minorités. — Struye P., Le problème des minorités. — Cornil M., et Legros P., L'observateur judiciaire. — Aronstein G., L'action d'une ligue des droits de l'homme. — Bilan et perspectives. — Basyn J., Les droits de l'homme. — Quelques souvenirs. — Wolf J., L'action de la Belgique à l'O.N.U. dans le domaine des droits de l'homme. — Robertson A.H., La protection régionale des droits de l'homme. — Muller-Rappard E., Quinze ans d'application de la Convention européenne des droits de l'homme. — Velu J., L'application et l'interprétation de la Convention européenne des droits de l'homme dans la jurisprudence belge. — Pichault C., La condition des immigrés en Belgique. — Lagasse A., Le droit de parler sa langue. — De Kock M., Les libertés linguistiques : point de vue flamand (Entretien). — Delhay Ph., Points de vue catholiques sur les droits de l'homme. — Lallemand R., Les droits de l'homme. — Discours sur le peu de réalité.

Revue Pratique du Notariat Belge : jg. 1968 - nr. 2548 :

Du Faux H., Représentation organique et conventionnelle des sociétés commerciales en droit belge.

Cahier de Droit européen : jg. 1968 - nr. 5 :

Iglesias Buigues J.L., La nature juridique du droit communautaire. — Dieu J., La reconnaissance mutuelle des sociétés et personnes morales dans les Communautés européennes.

La Revue Administrative : jg. 1968 - nr. 125 :

Debbasch Ch., Les modes non formels d'expression de la volonté de l'administration. — Thuillier G., De Meilhac à Gobineau.

Recueil Dalloz Sirey (Parijs) : jg. 1968 - nr. 40 :

Notes de jurisprudence. — Table analytiques de la jurisprudence.

Revue du Droit Public et de la Science Politique en France et à l'étranger : jg. 1968 - nr. 4-5 :

Médard J.F., Les communautés urbaines.